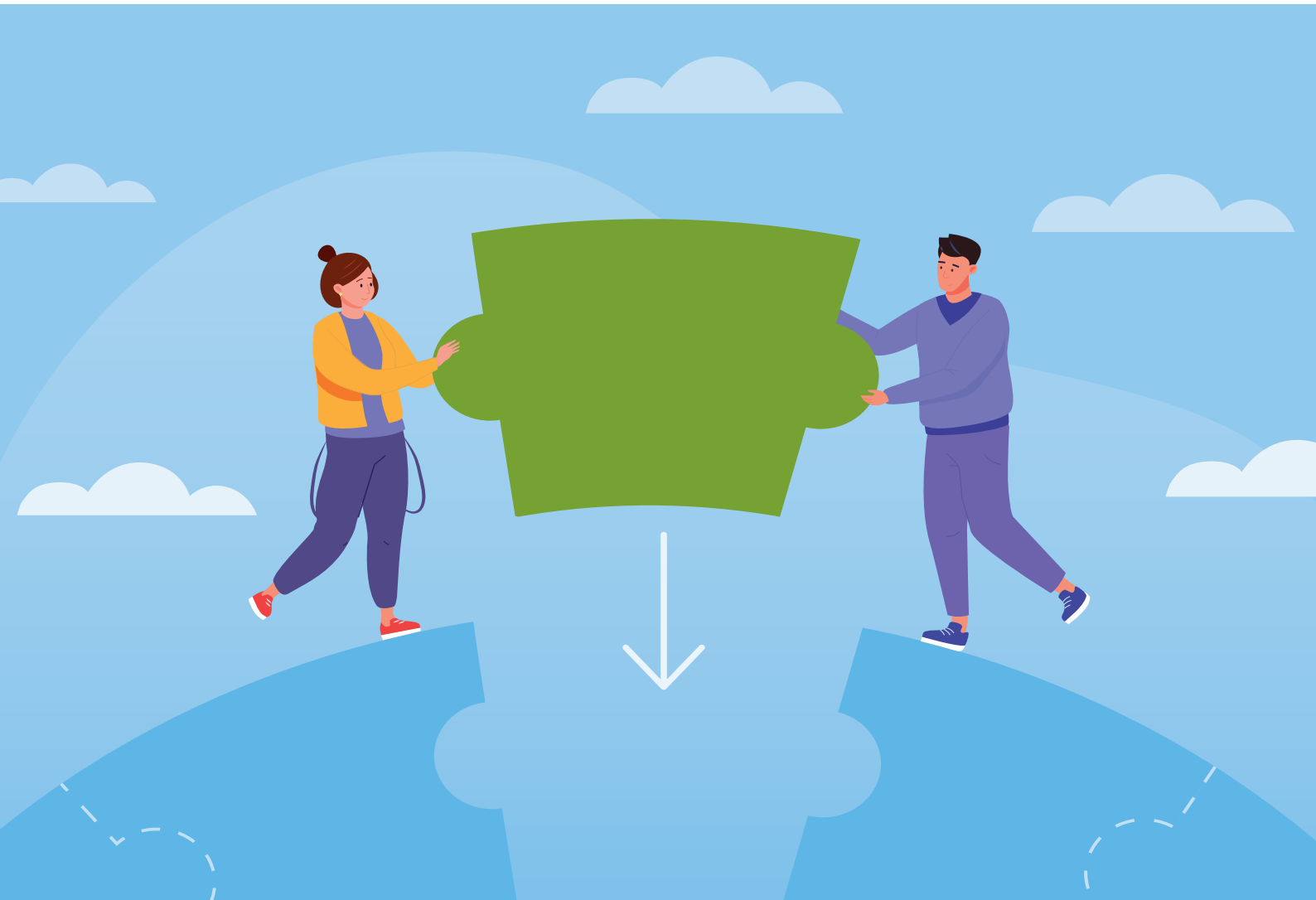

sij

SPONZOR OLIMPIJSKE
REPREZENTANCE SLOVENIJE

sij

Naše načrte podprli trajnostno naravnani vlagatelji

**Jeklena dediščina srednje proge:
v 60 letih več milijonov ton zvaljanega jekla**

Rezultati merjenja organizacijske klime

Ejga, dobr smo skupaj delali. Še gda, al?

V najboljših
STVAREH NA SVETU JE
SLOVENSKO
jeklo

PREGLED LETA

5 V letu 2023 veliko trenutkov topline in srčnosti

TRAJNOSTNO NARAVNANI

10 Naše naložbene načrte podprli trajnostno naravnani vlagatelji

PRODORNI NA TEMELJIH TRADICIJE

12 Jeklena dediščina srednje proge: v 60 letih več milijonov ton zvaljanega jekla

14 50 let koroških nožev – zgodba o razvoju, inovacijah in ljudeh

MARKETINŠKI MOTOR

18 Tradicionalni sejmi v novi podobi

20 Jeklarski trendi 2024

NAŠI SODELAVCI

22 Rezultati merjenja organizacijske klime

26 Žvižgaštvo: možnost anonimnih prijav kršitev

27 Raznolike aktivnosti in ugodnosti za dobro počutje zaposlenih

29 Pomoč po poplavih za 87 sodelavcev

30 Ejga, dobr smo skupaj delali. Še gda, al?

32 Kadrovska gibanja v avgustu, septembru in oktobru

32 Jubilanti v avgustu, septembru in oktobru

NAŠI TOP NAJ SODELAVCI (2. DEL)

34 Franci, Darko, Niko, Primož – več takih sodelavcev si želimo, naj dobri zgledi vlečejo

SPONZORIRAMO

36 Tudi Bled se ponaša s trajnostnimi grbinami iz žlindre

OBNAVLJAMO ENERGIJO ZA DOBER NAMEN

38 Jesenski izzivi jeklenih za dobro počutje in dober namen

40 Okoli sveta in še dlje ... za dober namen

SODELUJEMO

42 Umetniški odtisi iz našega jeklenega prahu

OHRANJAMO KULTURNO DEDIŠČINO

43 Tehniška dediščina krepi jeklarsko identiteto Jesenic

PRAZNUJEMO SKUPAJ

45 Praznična čarobnost za najmlajše

SKOVANO ZA ODKLOP

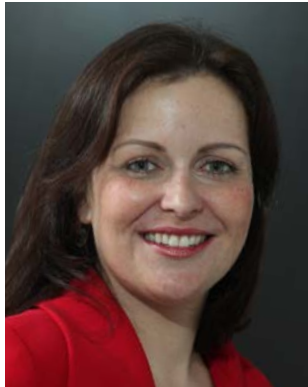
46 Aforistična šarža

46 Modrujemo

46 Smeh je pol jabolka

46 Sudoku

KRIŽARIMO PO MOŽGANIH

ANJA POTOČNIK, glavna in odgovorna urednica, specialistka za medije in interno komuniciranje, SIJ d.d.

Vir: [https://www.forbes.com/Ryan-Mcgrath, The Power Of Lifelong Learning: How Curiosity Forges Mastery](https://www.forbes.com/Ryan-Mcgrath-The-Power-Of-Lifelong-Learning-How-Curiosity-Forges-Mastery)

Dokler živiš, se uči živeti

Vseživljenjsko učenje je bistveni del osebnega in poklicnega razvoja. Je stalni proces, ki posamezniku pomaga ostati relevanten na svojem področju, slediti spremembam trendov in se jim prilagajati. Plutarh je to dobro zaobjel z besedami: »Um je ogenj, ki ga je treba podpihovati, ne posoda, ki jo je treba napolniti.« Pri ohranjanju plamena pa sta ključna radovednost in mojstrstvo.

Radovednost avtor Ryan Mcgrath opredeli kot valuto napredka. Je tista iskra, ki zaneti ogenj učenja. Je želja po raziskovanju, spraševanju ter odkrivanju novih znanj in izkušenj. Je naravna človeška težnja, ki je potrebna za vseživljenjsko učenje. Albertu Einsteinu pogosto pripisujejo besede: »Nimam posebnih talentov. Sem le strastno radoveden.« Radovedni ljudje poslušajo in vstopijo v interakcijo z upanjem, da bodo izvedeli nekaj dragocenega. Z več informacijami in podrobnostmi, ki so jim na voljo, so po navadi bolj motivirani, bolj osredotočeni in navsezadnje bolj produktivni. Raziskave tudi kažejo, »da je radovednost povezana z višjimi stopnjami pozitivnih čustev, nižjimi stopnjami anksioznosti [in] večjim zadovoljstvom z življenjem.« Vendar pa je radovednost le spodbuda za pot vseživljenjskega učenja.

Mojstrstvo pa je zvezda severnica, ki ohranja ogenj. Mojstrstvo vključuje razvoj globokega strokovnega znanja, izpopolnjevanje veščin ter povezovanje znanja v skladno in smiselno celoto. Toda mojstrstvo ni nujno cilj, je proces nenehnega izboljševanja in izpopolnjevanja. Vzemimo za primer človeško telo: naše mišice rastejo, ko poškodovana mišična vlakna potrebujejo popravilo. Proces hipertrofije se spodbuja z doslednim premikanjem meja, bodisi s hitrejšim tekom, višjim skokom ali večjim dvigovanjem. Enako velja za naše možgane. Kako razširimo svoje znanje in nabor spretnosti ter kultiviramo svoj intelekt? S sprejemanjem novih in edinstvenih izzivov. Če vas odločitev ne prestraši, verjetno ne premikate meja tega, kar je za vas povsem mogoče.

Nenehno učenje ustvarja nove poklicne priložnosti in pomaga posameznikom, da so pred tekmeci.

Vseživljenjsko učenje ima tudi številne koristi za duševno zdravje. Učenje novih stvari lahko pomaga povečati samozavest in samospoštovanje ter izboljša spomin in kognitivne funkcije. Vključevanje v nove izzive in učne izkušnje lahko prav tako pomaga zmanjšati stres in tesnobo, saj daje občutek napredka in smisla. Zato prisluhimo še enemu velikemu starodavnemu mislecu, Seneki, ki polaga na srce: »Dokler živiš, se uči živeti.«

2024 ISKRICE (ZA)UPANJA

Ko se ISKRICE (ZA)UPANJA razplamtijo,
osvetlijo tudi najtemnejše dni.
Takrat se pokaže neustavljiva moč
naših jeklenih vezi.

Začnimo leto 2024 z neusahljivim (za)upanjem,
srčnimi dejanji in veseljem za vse.

Sredstva za poslovna **darila** smo že namenili **sodelavcem**
Skupine SIJ za odpravljanje posledic poplav in prižgali ISKRICE (ZA)UPANJA.

sij

Anja Potočnik,
specialistka za medije in
interno komuniciranje,
SIJ d.d.
Foto: arhiv Skupine SIJ;
Dobran Laznik, Sandi
Fišer in Aleš Fevžer ter
Foto Vidmar

V letu 2023 veliko trenutkov topline in srčnosti

FEBRUAR

Prava zima za pravo vzdušje

Zimske igre, športno-družabno srečanje sodelavcev Skupine SIJ. Na odlično pripravljeni progi, ki jo je popoldne obsijalo tudi sonce, se je v veleslalomu pomerilo skoraj 50 zaposlenih in bilo deležnih bučne podpore svojih sodelavcev. Prešerna volja se je nadaljevala tudi na podelitvi priznanj in ob plesnih ritmih po zaključku tekme.

MAREC

Dan, ko praznujejo ženske

Narcise so tiste rožice in znanilke pomladi, ki so letos za 8. marec razveselile naše sodelavke. Naši jeklarji pa so poskrbeli, da so jih prejele z lepimi čestitkami, nasmehi in stiski rok.

MAJ

Trdne kot jeklo, tople kot srce

V okviru 4. dneva sodelovanja z lokalno skupnostjo pod sloganom Jeklene vezi med nami smo sodelavci Skupine SIJ delali dobro za skupnosti na Jesenicah, Ravnah na Koroškem in v Ljubljani. Kar 133 prostovoljcev nas je bilo, med njimi tudi športniki iz klubov, ki jih sponzorira Skupina SIJ, in podarili smo več kot 270 ur prostovoljnega dela ter prispevali k bolj urejeni in trajnostno naravnani okolici.

Naša vrata so obiskovalcem široko odprta

V prvem poletnem mesecu smo na Jesenicah in Ravnah na Koroškem gostili različne obiskovalce iz lokalnega okolja – mlade, malo manj mlade, šolarje in športnike. Gorenjci smo številne obiskovalce sprejeli v okviru dni odprtih vrat, Korošci pa v okviru bolj usmerjenih obiskov osnovnošolcev in mladih nogometašev.

JUNIJ

8. Sijev dan

Že osmi po vrsti je Sijev dan ponovno združil zaposlene Skupine SIJ skupaj z družinskimi člani in jih popeljal v dan športa, plesa, zabave, adrenalinskih preizkušenj ter z aplavzom podkrepljenega poklona naj inovatorjem, TOP naj sodelavcem in jubilanatom.

SIJ Metalov panj del nove ravenske poti

Koroške družbe Skupine SIJ smo v sodelovanju s čebelam prijazno Občino Ravne na Koroškem ter s čebelarskima društvoma Kotlje in Ravne na Koroškem odprle Ravensko čebelarsko pot – novo učno, tematsko krožno pot. Ena od postaj na tej poti je tudi panj, ki smo ga spomladi postavili v atriju pred upravno stavbo SIJ Metala Ravne. Razveselili smo se tudi nedavne novice, da je Občina Ravne na Koroškem druga čebelam najbolj prijazna slovenska občina.

SEPTEMBER

Tudi Jesenice ga imajo

Vadba na prostem in svežem zraku je neprecenljiva. Grbinasti poligoni omogočajo otrokom, mladim in vsem, ki se radi gibajo, veliko možnosti preizkušanja svoje gibčnosti, hitrosti, ohranjanja ravnotežja in poguma. Zato so Jeseničani ponosni, da imajo tudi oni svojega.

JULIJ

Filip Flisar ambasador 21. jeklenega poligona

Poligoni za vadbo na prostem spodbujajo prav vse prebivalce lokalnih skupnosti k aktivnemu preživljanju prostega časa, obenem pa imajo še posebno poslanstvo – prebuditi jekleno voljo. In Filip Flisar, ki je oral ledino smučarskemu krosu v Sloveniji, je res prava izbira za ambasadorja mariborskega jeklenega poligona.

Ejga, dobr smo skupaj delal. Še gda, al?

Splet okoliščin v obeh jeklarskih družbah Skupine SIJ – v SIJ Acroniju na Jesenicah večja poškodba glavnega motorja valjavskega ogrodja, zaradi katere so prešli na prilagojen sistem dela z začasnim čakanjem na delo, in v SIJ Metalu Ravne soočanje z mankom ekip – je pripeljal do sinergijske rešitve. Sodelavci SIJ Acronija so v septembru pri različnih delih 'priskočili na pomoč' v SIJ Metalu Ravne.

Zlati nacionalni priznanji za inovativnost

Gospodarska zbornica Slovenije je obema jeklarskima družbama Skupine SIJ podelila zlati nacionalni priznanji za inovativnost. Jeklo SIMAXX 1100 iz SIJ Acronija odlikuje višja trdnost. Specialna jekla in superzlitine za največji fuzijski reaktor na svetu ITER pa je razvil SIJ Metal Ravne. Dokazujemo, da ustvarjamo rešitve tudi za tista področja uporabe, ki bodo ključno prispevala k prehodu v nizkoogljično družbo.

SEPTEMBER

OKTOBER

Blejski grbinasti poligon

Prebivalci in obiskovalci Bleda lahko prosti čas aktivno preživljajo tudi na novem trajnostnem grbinastem poligonu iz žlindre. Nova športna pridobitev je rezultat partnerskega sodelovanja Skupine SIJ z Olimpijskim komitejem Slovenije – Združenjem športnih zvez in podjetjem Planapark ter Občino Bled.

Pomoč sodelavcem po avgustovskih poplavah

Za pomoč pri sanaciji poškodovanih ali uničenih bivališč in druge škode smo 87 sodelavcem pomagali s 105.000 evrov solidarnostne in 66.850 evrov humanitarne pomoči za odpravo posledic poplav.

NOVEMBER

DECEMBER

Okoli sveta in še dlje

Tudi letos so jeklene in jekleni nabirali kilometre za dober namen. Cilj dobrotelne akcije Delamo korake za male junake – 40.075 kilometrov, kolikor je obseg ekvatorja – smo tudi letos z 59.675 kilometri krepko presegli. Pretvorili smo jih v donacijo za otroke iz treh lokalnih ustanov: iz Osnovne šole (OŠ) Juričevega Drejčka na Ravnah na Koroškem, za otroke pod okriljem Zveze društev prijateljev mladine Jesenice (ZDPMJ) na Jesenicah in za otroke iz enote Murgle Vrtca Kolezija v Ljubljani.

Športnik leta

Tako lepo se sveti nagrada za neuničljivo jekleno voljo, ki je iz prav takega materiala. Simbolizira, da je pot do vrha serpentinasta in da je prostor na vrhu samo za najboljše. In prav taki športnice in športniki so tudi letos prejeli plamenico po zasnovi umetnika Luke Tratnika, ki jo je izdelala Skupina SIJ.

Oh, ta mož z belo brado in jelenčki

Najmlajši naših zaposlenih so tudi letos uživali na čarobnih predstavah in se razveselili daril, ki jim jih je prinesel dedek Mraz.

Naše jeklo je izdelano iz **recikliranega** jeklenega odpadka.

sij | skupina

 ŽIVIMO
KROŽNO
GOSPODARSTVO

TRAJNOSTNO NARAVNANI

Anja Potočnik,
specialistka za
medije in interno
komuniciranje,
SIJ d.d.

Katja Mramor
Krumpak, vodja
internega
komuniciranja,
SIJ d.d.
Foto: Barbara Reya

Naše naložbene načrte podprli trajnostno naravnani vlagatelji

Energetsko intenzivna industrija, kamor sodi tudi jeklarstvo, bo temelj zelenega prehoda, s katerim Evropska unija namerava doseči podnebno nevtralnost do leta 2050. Za to je namreč potrebno gospodarstvo s trajnostnimi in krožnimi poslovnimi modeli. Odgovorni kupci vse več izbirajo jeklo z manjšim ogljičnim odtisom. Odgovorni vlagatelji pa prepoznavajo priložnosti, skladne s trajnostnimi usmeritvami, in razumejo pozitivne finančne učinke trajnostnih poslovnih modelov proizvodnje jekla. Skupina SIJ je novembra izdala tudi prve trajnostne obveznice.

S trajnostnega vidika je jeklarski sektor pomemben tako zaradi trajnostnega načina proizvodnje jekla, ki je sicer tudi najbolj recikliran material na svetu, kot tudi skozi uporabo na tistih področjih, ki bodo omogočila zeleni preboj Evrope. Hkrati je jeklarstvo ena najpomembnejših industrij v Evropi tudi s povsem poslovnega vidika. Po podatkih Evropskega jeklarskega združenja je v 22 državah članicah Evropske unije v jeklarstvu neposredno zaposlenih 306.000 ljudi, posredno pa ta panoga vpliva na 2,27 milijona delovnih mest ter ustvari 130 milijard evrov bruto dodane vrednosti za gospodarstvo Evropske unije.

Za 70 milijonov evrov naložb, za polovico manjši ogljični odtis in za izboljševanje učinkovitosti

Pri ogljičnem odtisu Skupina SIJ načrtuje zmanjšanje specifičnih emisij za 51 odstotkov do leta 2030 glede na referenčno leto 2020. Za to bomo po prvih ocenah namenili 70 milijonov evrov. Pri vseh naložbah gre tudi za uvajanje tehnologij za izboljšanje učinkovitosti, saj implementiramo najboljše razpoložljive tehnologije (BAT – Best Available Technology). Z učinkovitim umeščanjem teh tehnologij zagotavljamo večjo proizvodnjo in večjo okoljsko učinkovitost, manjši ogljični odtis, boljše delovne razmere ter večjo varnost in zdravje pri delu.

Na kapitalskih trgih sicer uspešno pridobivamo vire financiranja že od leta 2014, kar nam omogoča intenzivna vlaganja v najučinkovitejše in najboljše razpoložljive tehnologije. Do zdaj smo izdali za 192 milijonov evrov obveznic in 209 milijonov evrov komercialnih zapisov. Za naložbe smo v Skupini SIJ od prihoda novega lastnika leta 2007 do vključno leta 2022 namenili 880 milijonov evrov.

Igor Malevanov,
podpredsednik in izvršni
direktor za finance,
Skupina SIJ

Prva izdaja trajnostnih obveznic

V novembru smo v Skupini SIJ izdali tudi prve trajnostne obveznice (sustainability-linked bonds), in sicer v vrednosti 19 milijonov evrov. Namen izdaje trajnostnih obveznic je razpršitev dolgoročnih virov financiranja, financiranje dolgoročnih naložb v proizvodno tehnologijo, vključno z varstvom okolja in povečevanjem energetske učinkovitosti za doseganje poslovnih, okoljskih in družbenih ciljev, kot jih predvidevajo tudi Trajnostni finančni okvir ter Strategija trajnostnega razvoja do leta 2030 in Načrt razogljičenja Skupine SIJ 2020–2030–2050.

Skupina SIJ že pred tremi desetletji dosegla cilje industrije

Skupina SIJ je s tehnologijo, kakršno za proizvodnjo jekla uporablja približno 40 odstotkov evropskih jeklarjev, že pred tremi desetletji dosegla ravni lastnih izpustov ogljikovega dioksida, ki danes veljajo za merilo v jeklarski industriji. Ne glede na dosedanja, trajnostni način proizvodnje jekla, na katerega bo večina evropskih jeklarjev šele prešla v naslednjih letih, so cilji, zapisani v krovnem družbenem dokumentu, Pariškem sporazumu o podnebnih spremembah, ter drugi evropski predpisi zavezujoči v enakem odstotku znižanja izpustov ogljikovega dioksida za vse jeklarje, tudi tiste, ki že delajo po krožno gospodarnem sistemu.

Prepolovili smo porabo zemeljskega plina

Z zamenjavo običajnih gorilcev z rekuperatorskimi in regeneratorskimi gorilci ali z gorilci, pri katerih se plinu namesto zraka dodaja kisik, bomo specifične porabe znižali od 30 do 50 odstotkov, pri nekaterih procesih pa tudi za več kot 50 odstotkov. Tako dokazuje uspešno izvedena naložba v zamenjavo gorilcev na enem od ogrevalnih mest v SIJ Acroniju, kjer ponovce ogrevamo s kisikoplinskimi gorilci, s čimer smo prepolovili letno specifično porabo zemeljskega plina, in sicer z

31.272 megavatnih ur (MWh) na 15.227 MWh oziroma 2.667 ton CO₂. Naložbe v posodobitve peči bodo spremljali novi projekti za izkoriščanje odvečne toplote, stranskega produkta, ki nastaja pri proizvodnji jekla, ter izgradnja za to potrebne infrastrukture.

V družbi SIJ Metal Ravne sta bila že uresničena dva projekta, ki odvečno toploto izkoriščata za potrebe ogrevanja lokalne skupnosti na Ravnah na Koroškem in za lastne potrebe jeklarne. Z oddajo odvečne toplote lokalnemu dobavitelju energije SIJ Metal Ravne pokrije približno tretjino vse potrebne toplote za ogrevanje Raven na Koroškem. Del te energije je tudi donacija za ogrevanje bazenov Športnega centra Ravne na Koroškem.

Vsa ta prizadevanja potrjujejo tudi rezultati, saj smo v letih 2021 in 2022 načrtovano 0,8-odstotno znižanje CO₂ glede na referenčno leto 2020 znižali za 4,2 odstotka. Ta podatek je spodbuden tudi zato, ker smo zmanjšali direktne izpuste ogljikovega dioksida, in sicer kljub proizvodnji kompleksnejših izdelkov, ki zahtevajo več toplotnih obdelav in drugih operacij.

Nove vrste jekla z daljšo življenjsko dobo

Jeklo je nepogrešljiva sestavina za kupce iz sektorjev e-mobilnosti in obnovljivih virov energije ter različnih aplikacij, ki bodo omogočile prehod v nizkoogljico družbo. Nove vrste jekla odlikuje daljša življenjska doba in s tem bolj trajnostna uporaba oziroma manjša potreba po novem nakupu proizvoda.

Specialna jekla Skupine SIJ so dolgoročna alternativa masovnim jeklom. S sledenjem skupnim podnebnim ciljem ter s tem dajanjem večjega poudarka jeklu in izdelkom iz jekla z nižjim ogljičnim odtisom se bo trend nadomeščanja jekel, proizvedenih iz naravnih materialov (rude), z recikliranimi jekli z daljšo življenjsko dobo le še povečeval.

PRODORNI NA TEMELJIH TRADICIJE

Monika Žvikart, specialistka za korporativno komuniciranje, SIJ Metal Ravne
Foto: Koroški fužinar in Dobran Laznik, SIJ Metal Ravne
Vir: Koroški fužinar, št. 7–12, avgust 1960

Jeklena dediščina srednje proge: v 60 letih več milijonov ton zvaljanega jekla

Pred šestdesetimi leti, 29. novembra 1963, so svečano odprli novo valjarsko srednjo progo, ki je pomenila »nov delež za bodočnost« razvoja jeklarske industrije na Ravnah na Koroškem. Za njeno posodobitev smo v SIJ Metalu Ravne leta 2020 začeli projekt avtomatizacije in modernizacije Valjarna 4.0.

Hidravlične škarje za razrez gredic

1960: rekonstrukcija za vrednejše in lažje delo, za nadaljnjo rast podjetja in kraja

Stara valjarna, ki je nekdaj stala poleg kovačnice, ob tako imenovanem ingot placu, je po drugi svetovni vojni postala zastarela, zahteve po proizvodnji večjih količin pa so bile vse močnejše. Začeli so razmišljati o novi valjarni in ideje v takratni Železarni Ravne uresničili v okviru tako imenovanega novega petletnega družbenega plana 1960–1965. Sodobna oprema je bila uvožena iz Švedske, od dobavitelja Morgårdshammar iz Smedjebackna, in je imela kapaciteto 50.000 ton, kar je bilo enkrat več od stare valjarne. Svečano odprtje novih prostorov in srednje proge je potekalo na pomemben dan: na dvajsetletni jubilej ustanovitve Socialistične federativne republike Jugoslavije, 29. novembra 1963.

Kako so zasnovali Valjarno?

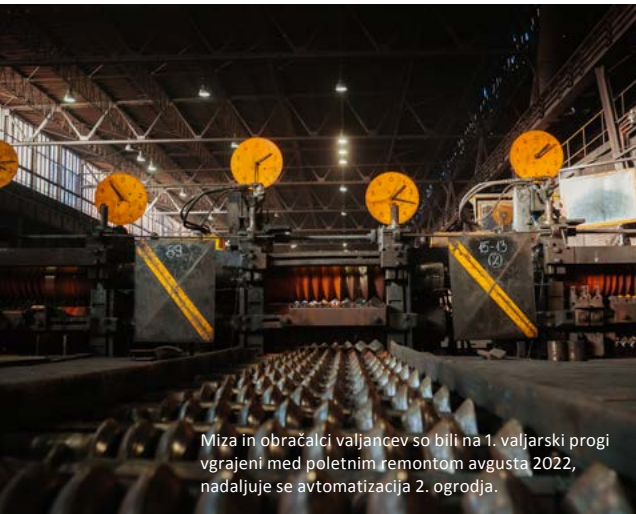
»V novi zgradbi iz jeklene konstrukcije, ki bo sestavljena iz dveh dvoran po 25 metrov širine in prizidka 7 metrov širine, v dolžini 216 metrov, bo montirana valjarna s sledečimi napravami; – naprava za zagrevanje ingotov in gredic je

Ob tem častitljivem jubileju »naše dame« smo pobrskali po objavah v takratnem internem časopisu Železarne Ravne, Koroškem fužinarju, in spomine na »tiste čase« obujali tudi s tremi upokojenimi direktorji Valjarne: Seadom Karadžo, Francem Hartmanom in Stankom Triglavom. Vljudno vas vabimo, da oba prispevka preberete na intranetu Moj SIJ.

sestavljena iz dveh peči s pomičnim dnom, dolžine 21 m, širine v peči 3,8 m, kapacitete 15 t/h. Peči so avtomatizirane in najnovejšega sistema za zagrevanje plemenitih jekel; – sama valjarna sestoji iz petih ogrodij, premera valjev 550 mm, ki so vsa opremljena z električnimi nastavnimi napravami za zgornji in spodnji valj. Za menjavo sta predvideni dve rezervni ogrodji, od katerih je eno univerzalno, to se pravi ima vertikalne valje za valjanje ploščatih profilov 50 do 550 mm. Cela proga bo lahko proizvajala 10 do 15 t proizvodov maksimalno na uro, možno bo pa delo paralelno na valjanju gredic in gotovih profilov ter bo proizvodnja v takem slučaju dvojna. Program predvideva valjanje okroglega jekla 50 do 100 mm ter ostale slične profile. Da bi se dosegla čim večja točnost valjanja, bodo ogrodja moderne konstrukcije z valjčnimi ležaji; – pogon bo električni z dvema istosmernima motorjema po 790 kW, z možnostjo regulacije do 125 obr./min., s čimer se bo doseglo ugodno valjanje pri raznih kvalitetah in dimenzijah.«

Zaposleni v Valjarskem programu ob 60-letnici srednje proge

Miza in obračalci valjancev so bili na 1. valjarski progi vgrajeni med poletnim remontom avgusta 2022, nadaljuje se avtomatizacija 2. ogrodja.

2020: Valjarna 4.0

V letu 2020 smo v SIJ Metalu Ravne začeli projekt avtomatizacije in modernizacije srednje proge. Projekt zajema večfazno prenovo srednje valjarske proge, pomožnih agregatov, elektronike in regulacije ter krmiljenja in upravljanja.

Prva faza: izboljšanje izplena, znižanje specifičnih porab

Prva faza posodobitve srednje valjarske proge je bila vgradnja hidravličnih škarij, ki omogočajo razrez vložnih gredic takoj po ogrevanju v ogrevni peči. S tem smo pridobili pri izplenu in specifičnih porabah plina ter se delno izognili prevljanju na srednji progi, s čimer smo povečali kapaciteto valjanja končnih proizvodov. V sklopu prve faze smo še rekonstruirali hladilne jame in postavili novo žarilno peč na težki valjarski progi, delno rekonstruirali brusilne stroje ter posodobili skladišče gredic (avtomatsko regalno skladišče).

Druga faza: optimizacija delovnega procesa

Z drugo fazo zmanjšujemo fizične obremenitve delavcev na srednji valjarski progi in specifično porabo plina ter optimiziramo proces dela. Ta faza vključuje:

- avtomatizacijo dela na srednji valjarski progi z uporabo manipulatorjev,

Nova indukcijska peč, katere zagon je načrtovan v začetku leta 2024.

- indukcijsko ogrevanje vložnih gredic,
- vgradnjo žage na kontrolni liniji PSP,
- obnovo žerjavne proge nad srednjo progo in menjavo razsvetljave,
- posodobitev transportnih naprav/vozov med oddelki adjustaže, toplotne obdelave in proizvodnje valjanih profilov.

Tretja faza: avtomatizacija

Tretja faza posodobitve bo prinesla največjo spremembo glede na današnji koncept dela na srednji valjarski progi, in sicer prehod s tako imenovane cross country proge na semi konti progo. To pomeni, da prednosti obstoječe proge ostanejo v največji meri in hkrati dogradimo kontinuirni del. Tudi to fazo sestavlja več delov:

- kontinuirna proga na mestu sedanjega četrtega in petega ogrodja,
- optimizacija/avtomatizacija procesa ravnanja v adjustaži profilov,
- posodobitev mehanske obdelave – nova luščilno-polirna linija in nova kontrolna linija.

Ta faza bo bistveno pripomogla k zvišanju produktivnosti, izboljšanju izplena, optimalnemu pretoku materiala in povečanju kapacitet na mehanski obdelavi.

Trenutno poteka naložba v novo indukcijsko peč in novi dvizni mizi pred in za 2. ogrodjem srednje proge. Nadaljevali bomo z zamenjavo dviznih miz na vseh ogroddih, vseskozi pa iščemo inovativne rešitve za razbremenitev ročnega dela.

Zahvaljujemo se vsem valjarjem, ki ste prispevali k nenehni rasti in uspešnosti valjarne, še posebej pa vsem sedanjim zaposlenim. Hvala za vaš trud in predano delo!

▾ PRODORNI NA TEMELJIH TRADICIJE (2. DEL)

Jure Murko,
specialist
korporativnega
komuniciranja,
SIJ Ravne Systems
Foto: arhiv družbe
SIJ Ravne Systems

50 let koroških nožev – zgodba o razvoju, inovacijah in ljudeh

V tej številki revije nadaljujemo zgodbo o poti koroških nožarjev proti častitljivemu 'abrahamu'. Tokrat se bomo posvetili času po izgubi jugoslovanskega trga, ko so se Korošci bili primorani preusmeriti na zahodne trge, kar je bilo vse prej kot lahko. Pri tem so bili ključni inovacije, tehnologija, know-how ter, seveda, zaposleni.

Preboj na nove trge – sad skupnega truda

Skupne službe so bile v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja centralizirane za vse TOZD-e takratne železarne, oddelek Nožev je imel svoje tehnologijo, pripravo dela in proizvodnjo. Ob ustanovitvi samostojne družbe leta 1991 pa je dobil lastno režijo: nabavo, prodajo in finance. Novonastale skupne službe so bile, tako kot proizvodnja, soočene s situacijo, v kateri je bil dobršen del gospodarstva mlade države Slovenije. Pred največji izziv pa so gotovo bili postavljeni v prodaji, saj so se podajali v neznane vode.

Zanimivost: V organizacijskem sistemu pred osamosvojitvijo se vodja samostojne enote ni imenoval direktor, temveč ravnatelj. V ekipi je bilo le nekaj inženirjev, drugi so bili večinoma tehniki in so kasneje napredovali na delovna mesta tehnologov, mojstrov in delovodij. Večina zaposlenih je torej imela ogromno praktičnih izkušenj ne le z organizacijo in procesi dela – večina je znala nože tudi proizvesti. Ta način kadriranja, napredovanja in prenosa znanj je bil ena izmed ključnih prednosti nožev, ko se je začelo prodiranje na zahodne trge.

Noži namreč niso imeli stika s končnimi kupci. Večina izdelkov na zahodnih tržiščih se je prodajala drugim proizvajalcem nožev, ti pa so ravske izdelke preprodajali pod svojo blagovno znamko, ali distributerjem, ki so imeli stike s končnimi uporabniki. V časih pred svetovnim

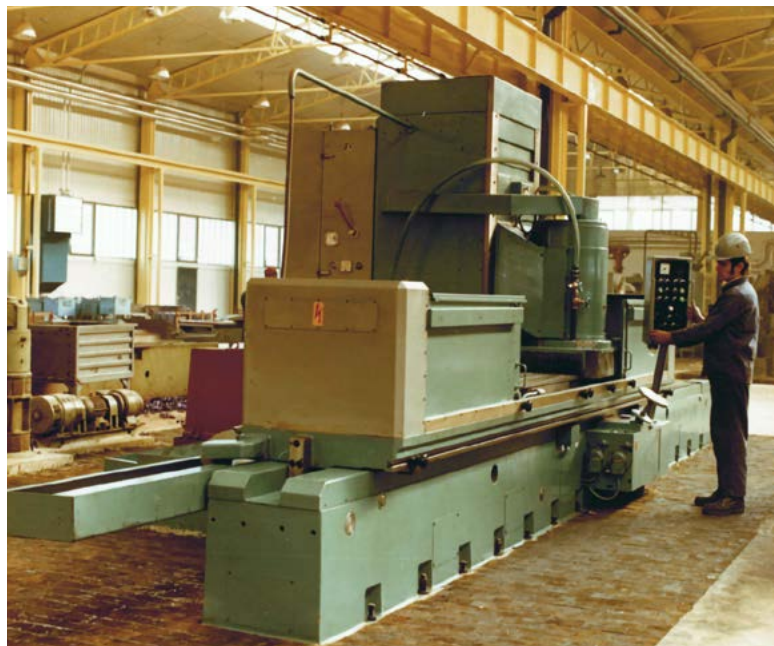
spletom je bila edina možnost predstavitve podjetja, znanja in lastnih izdelkov na mednarodnih sejmi. Tako so se nožarji leta 1993 prvič samostojno odpravili na sejem LIGNA v Hannoveru, kar je bila prelomnica za podjetje. V tistem času so bila slovenska podjetja, ki so se takrat že udeleževala sejmov v tujini, redka.

V prodaji in marketingu smo bili takrat brez izkušenj, brez marketinških znanj in veščin, kako nastopati. Ko smo se pojavili prvič na sejmu v Nemčiji, nihče ni poznal našega imena. Država Slovenija ni bila prepoznavna v Evropi, kdor pa je že slišal za Slovenijo, je bil prepričan, da je tam še vedno vojna. Potrebna je bilo ogromno prepričevanja, da si lahko koga povabil v podjetje in pokazal, kaj imaš in kaj zmoreš. Ker smo prodajali prek distributerjev, nismo poznali končnih uporabnikov, niti strojev, v katere so bili vgrajeni naši izdelki. Vse to znanje so naši konkurenti gradili skozi desetletja, mi smo ga pa začeli po letu 1993 šele usvajati. Skratka, kobacali smo se in učili prvih korakov, in to v tekmi z izkušenimi tekači na dolge proge ...

Danes si to zelo težko predstavljamo, takrat je pa to bila naša realnost. Vsi v podjetju smo se trudili in nosili podatke skupaj kot ptice, ki gradijo gnezdo. Seveda brez računalnikov in informacijskega sistema, ki smo jih dobili leta 1995. Delovali smo brez danes nepogrešljivega sistema CRM (sistem za menedžment stikov s kupci), brez spletne strani, spletne trgovine in vseh digitalnih kanalov, prek katerih se lahko zdaj predstavimo in doseže-

Preboj na zahodne trge je zahteval sodelovanje na sejmih. Na njih so nožarji prvič predstavili svoje kakovostne izdelke pod lastno blagovno znamko, obenem pa so se znašli še v vlogi promotorja mlade evropske državnice, Slovenije.

Koroški nožarji so se razmeram na trgu prilagajali tudi s sistemskimi spremembami v proizvodnji – stremeli so k posodobitvi priprave in načrtovanja proizvodnje.

mo potencialne kupce na drugi strani sveta z dvema klikoma. Takrat je za nas že Evropa ali pa posamezna država v Evropi pomenila strašanski izziv. Kako priti do podjetij, do kontaktov, kako se predstaviti, kako prepričati uporabnike, da preizkusijo naše izdelke ... Naši novi konkurenti, takratni kupci – drugi proizvajalci, pa so nam seveda metali polena pod noge, saj so se zbal, da bo njihov vir dobrega dohodka usahnil in da bodo končni kupci ugotovili, da pravzaprav že leta uporabljajo nože 'Made in Ravne'.

Romana Petek, vodja logistike,
podpore prodaji in marketinga v SIJ Ravne Systems

V koraku s časom

Z razvojem tehnologije in materialov, z inovacijami in novimi priložnostmi so v Nožih morali poskrbeti tudi za primeren strojni park. Na začetku, v petdesetih in šestdesetih letih prejšnjega stoletja, je bilo na voljo le nekaj strojev. Stiskalnica in rezalni stroj Nube ter hidravlični stroji Scheping, Diskus in Gockel. Okoli leta 1980 so noži premogli že tri NC-stroje, dva stroja Heckert NC 250 in NC 500 ter rezalni stroj Kolb. Hiter razvoj tehnologije je zahteval vedno sodobnejše stroje. Proizvodnja nožev za reciklažo po letu 1990 je zahtevala tudi posodobitev strojnega parka, predvsem nabavo CNC-strojev. Naslednja pridobitev je bila vrtni stroj Stama. Prostor v Nožih so dobili tudi češki CNC-stroji s krmiljenjem ZPS Tajmac. Uporabljati so se začela popolnoma drugačna orodja. Ker se klasični rezkalni

stroji niso več uporabljali, so bila ukinjena tudi nekatera delovna mesta. Noži so imeli do takrat tudi svoj oddelek za prebrusnje orodja, kar je tudi posebnost. Ker pa so bila klasična HSS-orodja prepočasna, so se začela uporabljati trdovinska orodja, ki se niso več prebrusila oziroma so imela izmenljive ploščice. Sodelavci iz oddelka za prebrusnje so bili prerazporejeni na druga delovna mesta, postali so denimo ključavničarji ali operaterji NC-strojev.

Leta 1997 so nožarji pridobili ISO-standard, leta 1998 je bila izvedena naložba v prvo vakuumsko peč, v začetku novega tisočletja pa v vakuumsko peč STS, ki je bila takrat najdaljša peč v Evropi – za najdaljše kose do dolžine 3,7 metra. S tem so pridobili dodatno konkurenčno prednost, saj so lahko največje nože delali v vakuumih – spremenile, razvile in preizkušale so se nove tehnologije.

Takrat je bila ponovno izpeljana reorganizacija proizvodnje. Pridobili so še prostore stare orodjarne in začeli linijsko proizvodnjo – zaposleni so se specializirali in optimizirali za proizvodnjo določenega tipa izdelka. Linijska proizvodnja je z večjim asortimentom pripomogla, da je bilo približevanje povpraševanju lažje, obenem pa je bila fleksibilnost proizvodnje večja. Tako so se Noži razvijali v novo tisočletje, vse do leta 2008, do ekonomske krize; to so občutili, a vseeno zaradi fleksibilnosti preživeli neokrnjeni.

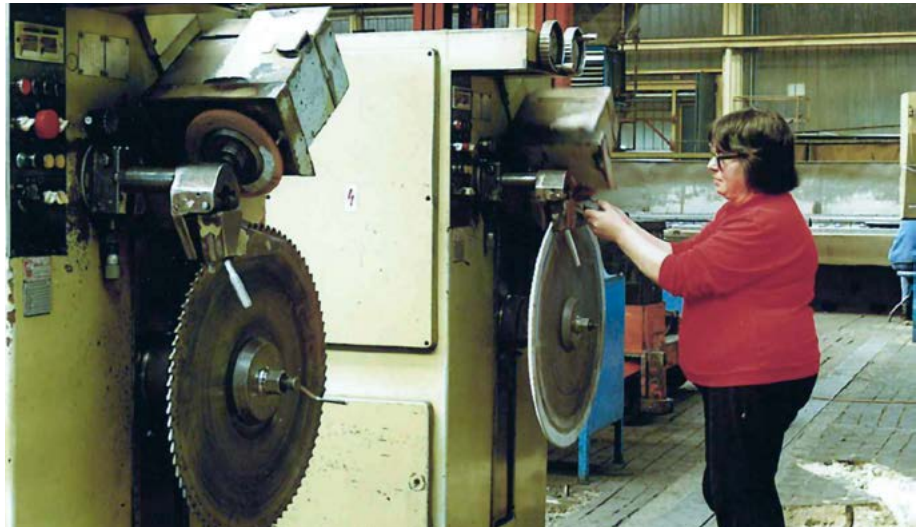
Zaposleni so bili vedno srce Nožev. Ena velika družina, ki je čas preživljala skupaj tudi zunaj delavnika.

Zaposleni – jeklarsko srce in nožarska duša

Največja prednost Nožev so bili vedno ljudje – zaposleni in vlaganje v njihov razvoj, znanja, izobrazbo. Ogromno zaposlenih je začelo svojo kariero v proizvodnji, tam so dobili praktične izkušnje in znanja o materialih, procesih, tehnologijah, izdelkih, kapacitetah. Ob delu so se lahko izražali in imeli možnost napredovati, na voljo so jim bile stimulacije, ugodnosti. Iz proizvodnje so napredovali na najrazličnejše organizacijske in vodstvene funkcije – postali so delovodje, tehnologi, mojstri, konstrukterji in planerji, pa tudi v prodajo, marketing ipd. Vsi ti zaposleni vedo, kako se izdelava industrijski nož, in poznajo tehnologijo. Noži so se zato lahko vedno hitreje in lažje prilagajali zahtevam trga ter vedno stremeli h kakovosti in izboljšavam – znali so izkoristiti svoje prednosti.

Noži so bili napredni tudi z drugih vidikov – že od nekdaj je bilo med zaposlenimi veliko žensk. Danes to ni nič nenavadnega, pred desetletji pa je bilo to za tovrstno industrijo nenavadno. Noži so vedno dajali prednost zaposlenim na podlagi znanja in uspešnosti, bolj kot kakršnemu koli drugemu kriteriju.

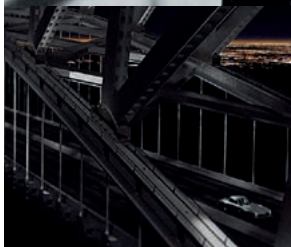
Leta 2016 se je z združitvijo podjetij Noži Ravne, Serpa in Sistemska tehnika v družbo SIJ Ravne Systems začelo novo poglavje za nožarje, saj so Noži eden izmed štirih proizvodnih programov – temeljev nove družbe. V letu 2022 pa se je začel v družbi izvajati projekt Noži 2.0, ki prinaša nujno potrebne naložbe v strojni park in drugo opremo. Več kot štiri milijone evrov

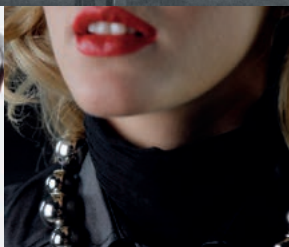
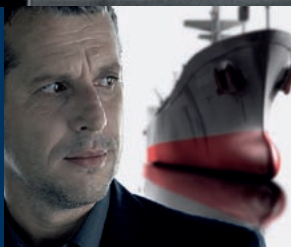
vreden projekt je namenjen povečanju konkurenčnosti programa in avtomatizaciji, povečanju učinkovitosti ter zagotavljanju boljših delovnih razmer. Projekt bo končan v prihodnjem letu in je primerna popotnica ob petdesetletnici.

Koroški nožarji so danes, po dokaj pestrih petih desetletjih, še vedno vitalni, inovativni, konkurenčni, iznajdljivi in predvsem ostri, kot takrat, na začetku. Skupaj s sodelavci iz drugih programov družbe SIJ Ravne Systems še vedno brusijo, rezkajo in kalijo ne le izdelke, temveč tudi dušo in prihodnost svojega kraja ter še naprej ustvarjajo prihodnost na temeljih generacij koroških železarjev, jeklarjev proti – o tem ne dvomimo – 100-letnici.

Noži so bili napredni tudi pri zaposlovanju. Že od samega začetka je bilo v podjetju zaposlenih veliko žensk, tako v proizvodnji kot na vodstvenih položajih.

MED
NAJVEČJIMI
SLOVENSKIMI
IZVOZNIKI

www.sij.si

sij

acroni • metal ravne • ravne systems
suz • niro wenden • griffon & romano
americas • odpad pivka • dankor
metal eko sistem • top metal • zip center

V najboljših
STVAREH NA SVETU JE
SLOVENSKO
jeklo

MARKETINŠKI MOTOR

Saša Jošt,
specialistka za
marketing, SIJ Acroni
Foto: Saša Jošt in
Blaž Žerjav Jereb

Tradicionalni sejmi v novi podobi

Jesensko sezono so tudi letos zaznamovali sejmi. Tokrat smo se prvič predstavili v novi, trajnostni podobi, ki sledi zadnjim trendom v jeklarstvu.

SIJ Acroni že osmič na sejmu Coiltech

Coiltech je prepoznaven sejem, ki se vsako leto odvija v italijanskem Pordenonu. Namenjen je predstavljanju novih izdelkov, storitev in rešitev s področja navitij elektromotorjev, SIJ Acroni pa tam že tradicionalno promovira našo elektro-pločevino SIWATT. Tokrat smo se sejma udeležili že osmič, saj je odlična priložnost, da se predstavimo potencialnim novim kupcem, spremljamo novosti na trgu in krepimo vezi z obstoječimi kupci. To je seveda pomembno v dobrih časih, ko se postavimo ob bok konkurenci. Morda pa je še pomembneje v časih, ko je trg šibek, kot je v trenutnem obdobju. Takrat nam sejmi omogočijo, da se pokažemo kot stabilno podjetje, obenem pa se s kupci lahko odkrito pogovorimo o izzivih in rešitvah.

- Lokacija: Pordenone, Italija
- Datum: 20. in 21. 9. 2023
- Število razstavljalcev: 409
- Število obiskovalcev: 3.166

Naš prostor na sejmu Coiltech, ki je letos 'zažarel' v trajnostni podobi, je obiskal tudi glavni direktor družbe SIJ Acroni.

Kot skupina smo utrjevali svoj položaj na področju debele nerjavne pločevine

Na sejmu Stainless Steel World so tokrat skupaj razstavljale družbe SIJ Acroni, SIJ Metal Ravne, Griffon & Romano in Niro Wenden. Na sejmu smo se predstavili z večjo stojnico v naši zeleni podobi. Sejem je bil vse dni dobro obiskan in je bil odlična priložnost za krepitev vezi z našimi dosedanjimi partnerji ter tudi možnost za predstavitev novim potencialnim kupcem. Ob sejmu je potekala konferenca, na kateri so bile predstavljene inovacije in študije primerov, poseben poudarek pa je bil na dnevu trajnosti. Sprožil je dinamičen pogovor o izzivih, priložnostih za sodelovanje in pristopih k trajnosti v celotni industriji.

- Lokacija: Maastricht, Nizozemska
- Datum: od 26. do 28. 9. 2023
- Število razstavljalcev: 293

Prvič smo se predstavili na sejmu Blechexpo

V novembru je družba SIJ Acroni premierno razstavljala na sejmu Blechexpo v Stuttgartu. Sejem se precej razlikuje od specializiranih sejmov, kot sta denimo Coiltech in Stainless Steel World, ki so posvečeni le eni vrsti jekla. Blechexpo je namenjen predstavitvi celotne procesne verige hladnega preoblikovanja pločevine in s tem povezane tehnologije. To je bil za SIJ Acroni prvi obisk tega sejma, predstavljali pa smo naš celoten prodajni program.

Veliko obiskovalcev nas je že poznalo in z nami že sodelujejo, precej pa je bilo novih imen, ki si želijo sodelovati v prihodnje. Zaradi široko zastavljenega koncepta sejma smo imeli priložnost predstaviti svoj program širši javnosti in lahko rečemo, da je bil obisk precej uspešen, največ zanimanja pa so požela specialna, orodna in nerjavna jekla.

- Lokacija: Stuttgart, Nemčija
- Datum: od 7. do 10. 11. 2023
- Število razstavljalcev: 1.256
- Število obiskovalcev: 40.103

Ni veliko sejmov, kjer se skupaj predstavljajo različni oddelki, je pa zato takrat bolj veselo.

MARKETINŠKI MOTOR

Branimir Jablanović, tržni analitik,
Sektor za marketing in razvoj
poslovanja, SIJ d.d.

Vir: WSA, Eurofer, S&P Capital IQ,
OEC, <https://genevatomorshow.com/geneva-2024/>

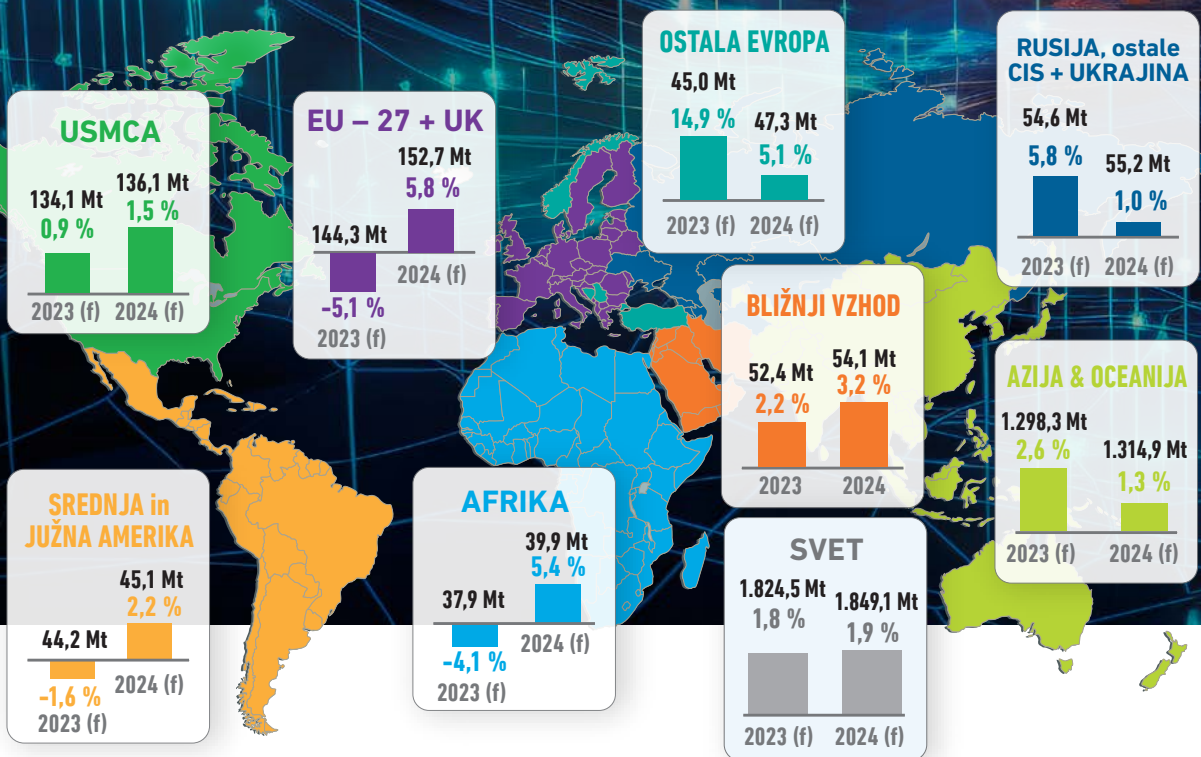
Jeklarski trendi 2024

Nadaljevanje nestabilnosti vse do sredine prihodnjega leta

Napoved povpraševanja po jeklu

Napoved WSA glede povpraševanja po jeklu za leti 2023 in 2024¹

Vir: WSA, Short Range Outlook October 2023

Na povpraševanje po jeklu vplivajo visoka inflacija in visoke obrestne mere. Od druge polovice leta 2022 se industrijske dejavnosti, ki uporabljajo jeklo, močno ohlajajo. Največji vzrok gre iskati v upadu naložb in potrošnje. Slabe razmere so se nadaljevale tudi v letu 2023, prizadele so zlasti EU in ZDA. Glede na zapozneli učinek zaostrovanja denarne politike se pričakuje, da bo okrevanje povpraševanja po jeklu leta 2024 v razvitih gospodarstvih počasno. Pričakuje se, da bodo gospodarstva v vzponu rasla hitreje kot razvita gospodarstva, čeprav se gospodarstva v vzponu med seboj še vedno razlikujejo po uspešnosti, medtem ko vzhajajoča Azija ohranja odpornost.

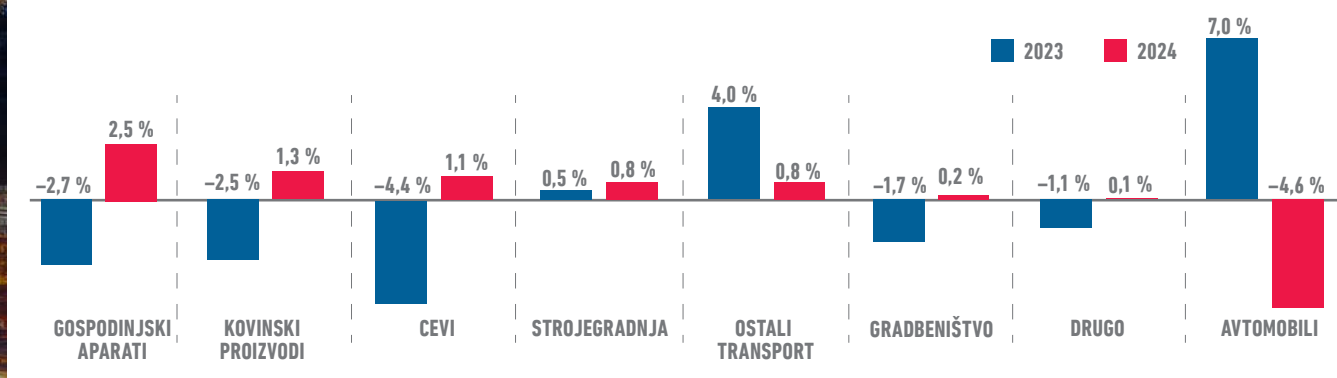
Pričakuje se, da se bodo razmere na kitajskem nepremičninskem trgu v drugi polovici leta stabilizirale in da bo kitajsko povpraševanje po jeklu zaradi vladnih ukrepov rahlo rastlo. Obeti za leto 2024 za Kitajsko ostajajo negotovi glede na usmeritve politike za reševanje trenutnih gospodarskih težav. Kitajsko gospodarstvo je v fazi strukturne tranzicije, to pa lahko povzroči nestanovitnost in negotovost. Druga negotovost je povezana z regionalnimi konflikti in nemiri (denimo Rusija in Ukrajina, Izrael in Palestina). To bi lahko prispevalo k naraščajočim cenam nafte in nadaljnji geopolitični razdrobljenosti.

Naj omenimo, da kljub oslavitvi gradbenih dejavnosti zaradi visokih obrestnih mer naložbe v infrastrukturo kažejo pozitiven zagon v številnih regijah, tudi v razvitih gospodarstvih.

1 WSA: <https://worldsteel.org/media-centre/press-releases/2023/worldsteel-short-range-outlook-october-2023/>

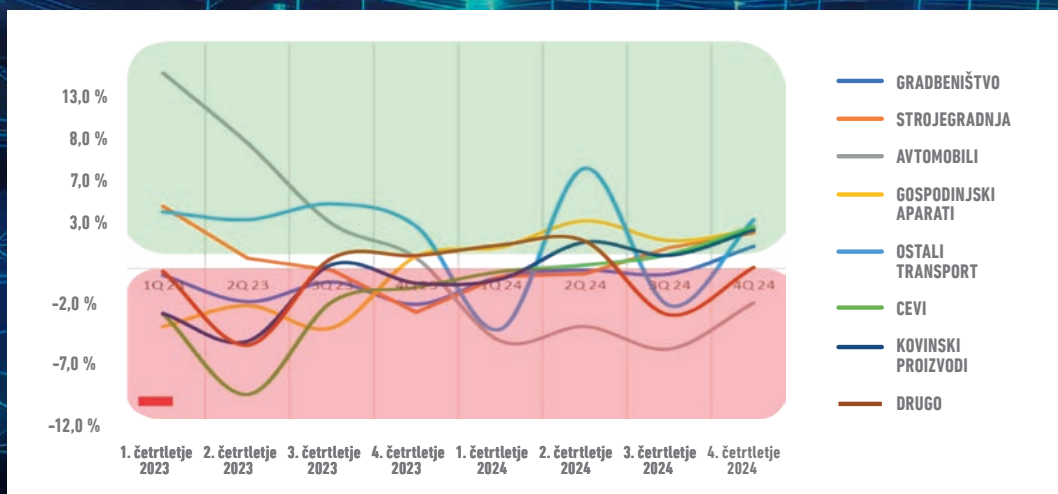
Stopnje rasti sektorjev v EU, ki so močno povezani s porabo jekla²

Vir: Eurofer

Napoved šibkih pozitivnih gibanj – najslabša napoved za avtomobilsko industrijo

Vir: Eurofer

Za leto 2023 je v sektorjih, ki uporabljajo jeklo, predvidena izrazitejša upočasnitev proizvodnje, kot je bilo pričakovano (+0,6 %, prejšnji obeti +1,3 %), čeprav z velikimi razlikami med posameznimi evropskimi gospodarstvi. V letu 2024 se za sektorje, ki uporabljajo jeklo, napoveduje rast proizvodnje, ta pa naj bi se ponovno upočasnila (+0,4 %) zaradi verjetnega upada v avtomobilski industriji. Celotna proizvodnja sektorjev, ki uporabljajo jeklo, je leta 2022 narasla več, kot je bilo pričakovano (+3 %), potem ko se je leta 2021 okrepila (+6,9 %) po močnem padcu leta 2020 (-10,1 %) zaradi vpliva covida-19.

Revolucionaren korak: Nemški avtomobilski giganti izpuščajo Ženevski salon 2024 in stavijo na digitalno doživetje za svoje kupce

Mercedes, BMW, Audi in Volkswagen ne bodo sodelovali na salonu, ki ga po štiriletni odsotnosti obujajo v Ženevi. Uradni razlogi so, da bodo do kupcev pristopali prek digitalnih

rešitev (virtualna realnost, digitalni oglasi ...), ker naj bi se po epidemiji covida-19 močno spremenili pristopi do potrošnikov. Gre za veliko cenejše pristope, s katerimi naj bi dosegli večji obseg potencialnih strank.

Podobnega mnenja so tudi v skupini Volkswagen, ker se tudi oni ne bodo pojavili na sejmu v Ženevi s svojimi znamkami, kot so Audi, Volkswagen, Škoda, Cupra in Porsche. CEO skupine Stellantis Carlos Tavares, čigar skupina si lasti blagovne znamke Peugeot, Citroen, Fiat in Opel, je odločen, da ne bodo porabili milijona za sejem že zaradi politike zmanjševanja stroškov.

Omenjeni avtomobilistični dogodek je eden največjih in najvplivnejših na svetu, saj so proizvajalci avtomobilov prav v Ženevi predstavili zadnje trende v avtomobilski industriji. Neizpodbitno dejstvo pa je, da je poleg vseh navedenih razlogov tudi očitno, da je trenutno avtomobilska industrija v Evropi v nezavidljivem položaju. To situacijo bodo izkoristili azijski proizvajalci.

² Eurofer: <https://www.eurofer.eu/publications/economic-market-outlook/economic-and-steel-market-outlook-2023-2024-fourth-quarter>

NAŠI SODELAVCI

Sergeja Pirc, vodja skladnosti za kadrovsko področje, SIJ d.d.

Katja Mramor Krumpak, vodja internega komuniciranja, SIJ d.d.

Rezultati merjenja organizacijske klime

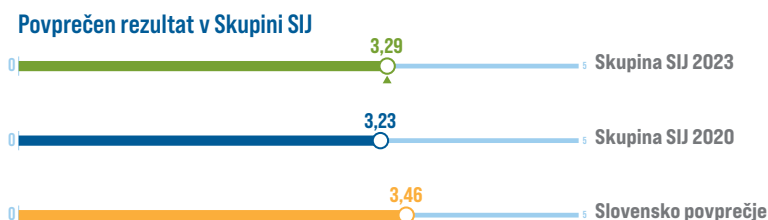

Raziskava o interni klimi in zadovoljstvu SiOK (Slovenska organizacijska klima) je v vseh družbah Skupine SIJ pokazala, da je naše podnebje podobno kot v preteklih letih še vedno v zmernem vremenskem pasu, ni hladno, povsem poletno pa tudi ne. Prvi koraki k izboljševanju predvsem najslabše ocenjenih področij so že v načrtih za leto 2024.

Standardiziran vprašalnik, ki je nastal pod okriljem svetovalnih podjetij, poleg merjenja organizacijske klime posameznega podjetja omogoča tudi primerjavo med podjetji v Sloveniji in primerjavo z rezultati merjenja organizacijske klime v podjetju iz prejšnjih let. V spodnjem pregledu predstavljamo ključne kazalnike za Skupino SIJ.

V povprečju gre trend navzgor

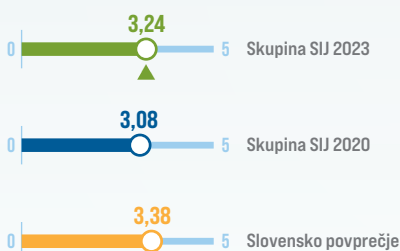
Povprečen rezultat v Skupini SIJ je 3,29, kar je za 0,06 boljše kot leta 2020. V primerjavi z drugimi podjetji, vključenimi v SiOK, je sicer nižje, saj je povprečen rezultat SiOK 2022 3,46.

V Skupini SIJ smo letos po treh letih znova prisluhnili širokemu krogu sodelavcev glede počutja in zadovoljstva z različnimi vidiki dela in življenja v Skupini SIJ. Letošnja raziskava organizacijske klime kaže, da je trend v povprečju pozitiven in da je med nami vedno več zavzetih sodelavcev, s čimer smo lahko zadovoljni. Čaka pa nas še nekaj pomembnih nalog. Počasi, a vztrajno izboljšujemo delovne pogoje, ne nazadnje je tudi eden ključnih trajnostnih ciljev Skupine SIJ posvečen področju varnega in zdravega dela, še bolj se bomo posvetili razvoju vodstvenih veščin za vodje, uvajamo letne razgovore ter nadaljujemo aktivnosti za lažje usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja. S ciljno usmerjenimi projekti na ravni Skupine SIJ in na ravni posameznih družb se bomo osredotočili na naše glavne izzive. Vse za to, da se bomo v Skupini SIJ počutili dobro ter da bomo tudi znanecem in prijateljem radi priporočili delo pri nas.

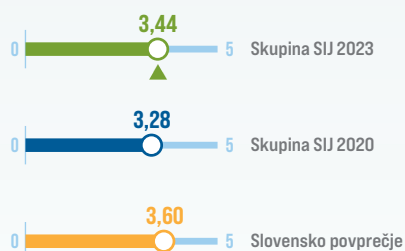
Liudmyla Maslii, direktorica za upravljanje kadrov

Indeks ORGANIZACIJSKE KLIME

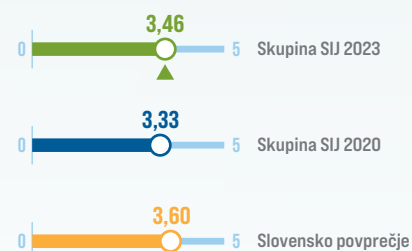
3,24 je skupni indeks ORGANIZACIJSKE KLIME, kar je nekoliko višje kot leta 2020, ko je znašal 3,08. Kot skupina se počasi pomikamo proti našemu cilju, povprečju SiOK v Sloveniji, ki je 3,38.

Indeks ZADOVOLJSTVA ZAPOSLENIH

3,44 je skupni indeks ZADOVOLJSTVA ZAPOSLENIH, kar je prav tako višje kot leta 2020, ko je znašal 3,28. Tudi naše zadovoljstvo se pomika proti cilju, povprečju SiOK v Sloveniji, ki je 3,6.

Indeks ZAVZETOSTI ZAPOSLENIH

3,46 je skupni indeks ZAVZETOSTI ZAPOSLENIH, kar je prav tako višje kot leta 2020, ko je znašal 3,33. Tudi naše zadovoljstvo se pomika proti cilju, povprečju SiOK v Sloveniji, ki je 3,6.

KAJ OCENJUJEMO NAJBOLJE IN KAJ NAS NAJBOLJ ŽULI?

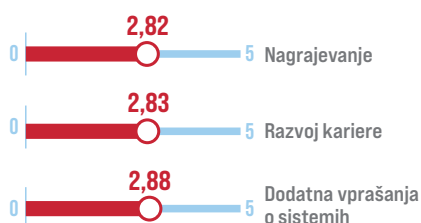
Ocene so se nekoliko izboljšale glede na leto 2020 v 11 od 12 kategorij SiOK zadovoljstva in zavzetosti, ne dosegamo pa še povprečnih vrednosti v drugih slovenskih podjetjih, ki so vključena v raziskavo.

Najvišje ocenjene kategorije oziroma prednosti po mnenju zaposlenih:

Odnos do kakovosti: zaposleni po svoji moči prispevamo k doseganju standardov kakovosti – 3,62
 Inovativnost in iniciativnost: zaposleni se zavedamo nujnosti sprememb – 3,5
 Motivacija in zavzetost: vem, kaj se od mene pri delu pričakuje – 3,38

Najnižje ocenjene kategorije oziroma slabosti po mnenju zaposlenih:

Nagrajevanje: ustreznost razmerij med plačami zaposlenih – 2,82
 Razvoj kariere: se nanaša na prisotnost/odsotnost sistema, ki omogoča, da najboljši zasedejo najboljše položaje – 2,83
 Področje dodatnih vprašanj o sistemih: v naši organizaciji se v praksi (ne) uporablja stimulativen del plač – 2,88

Osnovne dimenzije organizacijske klime, ki so vključene v vprašalnik za merjenje organizacijske klime po metodologiji SiOK, so razvrščene v 12 področij:

Pregled 12 dimenzij organizacijske klime

Zaposleni v Skupini SIJ so najbolj zadovoljni s stalnostjo zaposlitve (ocena 4,02), delovnim časom (ocena 3,96) in sodelavci (ocena 3,95), najmanj pa s plačo (ocena 2,69), možnostjo napredovanja (ocena 2,84) in vodstvom organizacije (ocena 3,16). Kar se tiče zavzetosti, so zaposleni najvišje ocenili kategorijo vsebine dela, torej da vemo, kaj se od nas pri delu pričakuje, in da opravljamo delo, ki ga najbolje znamo, najnižje pa možnost razvoja ter pohvale s strani nadrejenega. →

Odzivnost je bila najnižja do zdaj

Anketo je letos izpolnilo 60,3 odstotka zaposlenih. Še vedno gre za reprezentativen vzorec, iz katerega si lahko ustvarimo sliko o klimi v Skupini SIJ, naših glavnih prednostih in naših največjih izzivih. Gotovo pa je za naslednje merjenje eden od izzivov tudi dvig udeležbe, saj si resnično želimo, da se v prihodnjih obdobjih merjenja v raziskavo vključi več zaposlenih, ker ji to daje večjo težo in še večjo reprezentativnost. Vsako mnenje šteje, slišati želimo vse – najbolj in najmanj zadovoljne, saj le tako lahko oblikujemo ukrepe, ki bodo vključevali vse vidike.

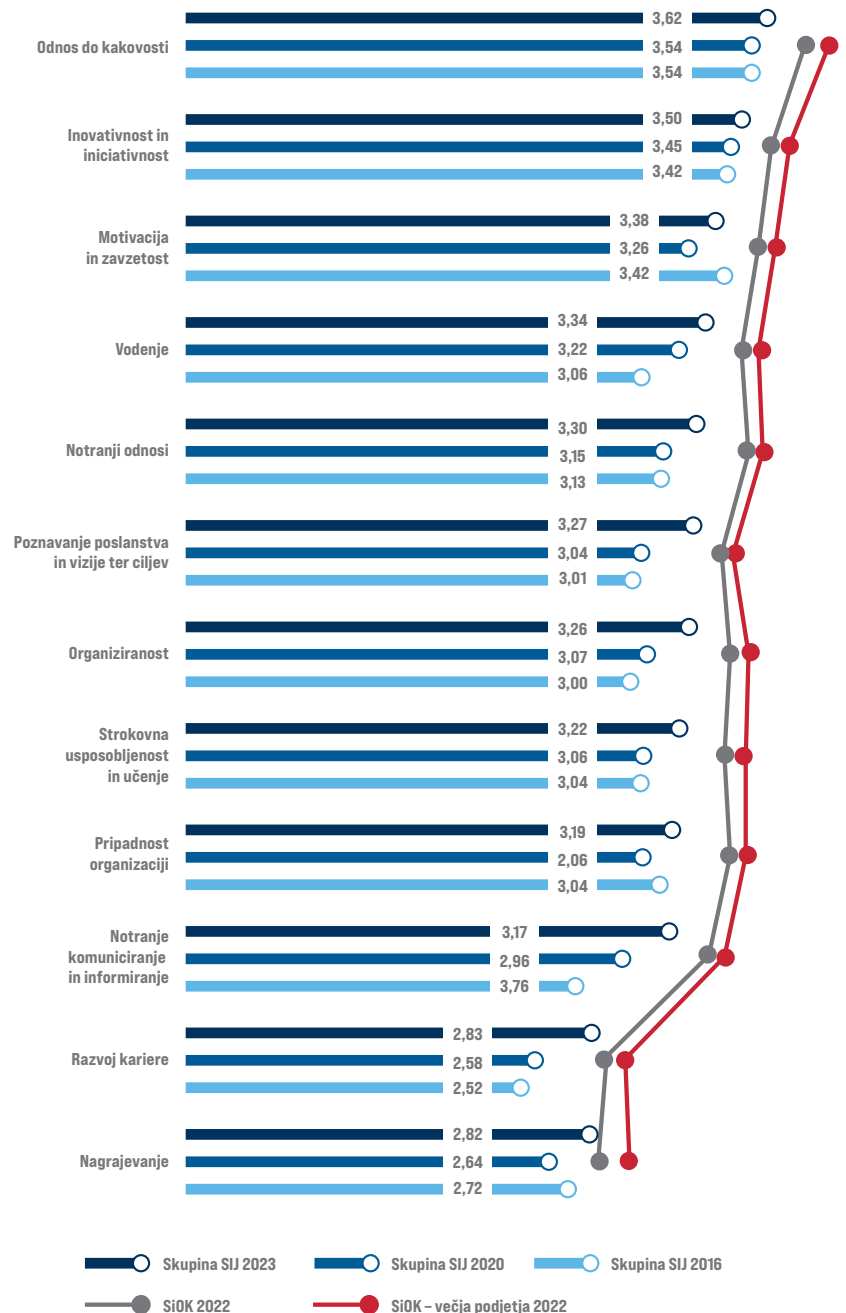
Hvala vsem, ki ste anketo izpolnili in izrazili svoje mnenje. Prav vsak sodelujoči je prispeval svoj delež k razumevanju naših prednosti in naših izzivov, na podlagi katerih bomo izvedli aktivnosti za izboljšanje interne klime in zadovoljstva.

Skoraj četrtina sijevcev je zavzetih

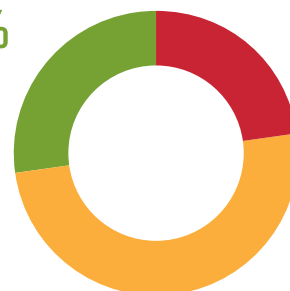
Merili smo tudi kategorije zavzetosti po Gallupovi svetovni lestvici, kar nam omogoča tudi primerjavo s slovenskim, evropskim in svetovnim povprečjem zavzetosti zaposlenih.

V Skupini SIJ je 23 odstotkov zavzetih zaposlenih.

Ti zaposleni pri delu uživajo in so zato uspešni, menijo, da je njihovo delo smiselno, počutijo se povezane z ekipo in organizacijo. Ponosni so na delo, ki ga opravljajo, prevzemajo odgovornost in se dodatno potrudijo za sodelavce in stranke. V Sloveniji je sicer ta delež zaposlenih nižji (le 12 odstotkov), prav tako v Evropi (13 odstotkov), zato se lahko pohvalimo z 2-krat bolj zavzeto delovno silo.

Zavzeti
23 %

Aktivno nezavzeti
27 %

Nezavzeti
50 %

V Skupini SIJ je 50 odstotkov zaposlenih nezavzetih.

To so zaposleni, ki le 'prihajajo v službo'. Vlagajo najmanjši potreben trud in nimajo psihološke povezave z delodajalcem. Čeprav so minimalno produktivni, je pri njih bolj verjetno, da bodo občutili stres ali bodo izgoreli. Predvsem zato, ker se počutijo izgubljene in nepovezane z organizacijo. V Sloveniji je ta delež precej višji (72 odstotkov), enako v Evropi (72 odstotkov), tudi na svetu (59 odstotkov).

V Skupini SIJ je kar 27 odstotkov zaposlenih aktivno nezavzetih.

To so zaposleni, ki s svojimi dejanji neposredno škodijo organizaciji, spodkopavajo zastavljene cilje in nasprotujejo vodjem. V preteklosti je bilo zaupanje med njimi in organizacijo resno porušeno ali pa je bil zaposleni postavljen v povsem neprimerno vlogo, kar je v njem povzročalo stalne stiske. V Sloveniji (12 odstotkov) in Evropi (15 odstotkov) je ta delež precej nižji, prav tako v svetu (18 odstotkov).

Sicer se v primerjavi z letoma 2016 in 2020 delež zavzetih povečuje (s 14 odstotkov v letu 2016 na 18 odstotkov v letu 2020 in 23 odstotkov v letu 2023), delež aktivno nezavzetih pa pada (s 40 odstotkov v letu 2016 na 32 odstotkov v letu 2020 in 27 odstotkov v letu 2023), trend pa želimo nadaljevati, in bomo spodbujali zavzetost zaposlenih s ciljanimi ukrepi (merjenje zavzetosti po manjših ekipah, 360-stopinjska metoda, izobraževanje vodij).

Prvič smo izmerili tudi nekaj novih kategorij

Merjenje temperature našega počutja v Skupini SIJ smo tokrat nadgradili z dodatnimi vprašanji o treh pomembnih temah za dobro počutje na delovnem mestu. Ker je pomembno, da zaposleni čim lažje usklajujemo zasebno in poklicno življenje in kako zadovoljni smo z življenjem kot celoto, tudi zunaj delovnega okolja, smo v tokratni raziskavi povprašali tudi o tem. Ob izzivih pridobivanja novih sodelavcev v naši panogi in nasploh pa smo tokrat izmerili tudi stopnjo priporočanja zaposlitve pri nas znanecem in prijateljem.

Možnost usklajevanja zasebnega in poklicnega življenja ocenjujemo kot ustrezno.

Povprečen rezultat je 3,36 in je višji od povprečja, s čimer smo lahko zadovoljni, verjamemo pa, da se lahko še izboljšamo. V naslednjih obdobjih bomo spremljali dogajanje na tem področju, napredek pričakujemo z uveljavitvijo aktivnosti certifikata Družini prijazno podjetje.

Z življenjem kot celoto smo zadovoljni.

Povprečen rezultat v skupini je 5,5 (na lestvici 1–7), kar kaže, da večina zaposlenih ocenjuje kategoriji zadovoljstva z življenjem kot celoto in občutek sreče v življenje kot pozitivno. Vedno pa je še prostor za izboljšanje, optimalen rezultat bi bil namreč med 6 in 7.

Večinoma ne bi priporočili zaposlitve znancu.

Ta kazalnik meri, kako verjetno bi zaposlitev v Skupini SIJ priporočili svojim prijateljem ali znanecem, eNPS (Employee Net Promotor Score). Zaposleni so ocenjevali na lestvici med 1 in 10, pri čemer so tisti, ki so izbrali oceno do 6, tako imenovani odvrtačalci, tisti, ki so izbrali 7 ali 8, pasivni in tisti, ki so izbrali 9 ali 10, promotorji. Skupen rezultat je možen med 100 in –100, pri čemer se rezultat nad +14 šteje za povprečnega in kaže na organizacijsko kulturo, ki močno spodbuja okolico, da se vključi v podjetje. V Skupini SIJ je eNPS v letu 2023 –41,8. Kaže na to, da moramo sami zaposleni najprej soustvariti okolje (ob podpori vodstva, seveda), ki ga cenimo in v katero želimo pripeljati prijatelje, znance ...

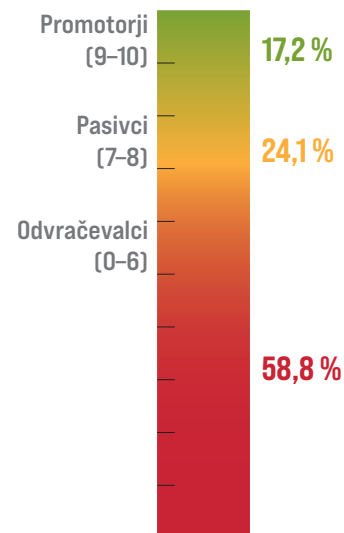
- Promotorji: 17,2 %
- Pasivni zaposleni: 24,1 %
- Odvrtačalci: 58,8 %
- eNPS indeks: –41,8

Tako visok eNPS kot visoka raven zavzetosti vodita v nižjo fluktuacijo, manj absentizma, več zanimanja potencialnih kandidatov za zaposlitev v Skupini SIJ – zato je pomembno, da obe kategoriji s ciljno izvajanimi aktivnostmi izboljšujemo.

Naslednji koraki

Predvidene aktivnosti za izboljšanje klime v Skupini SIJ, ki se osredotočajo tudi na najslabše ocenjene kategorije:

1. Organizirali bomo fokusne skupine po vseh družbah, da bi vaše ocene in komentarje o področjih nagrajevanja in sistema napredovanja razumeli bolje. Na podlagi ugotovitev bomo pripravili konkretne ukrepe, sorazmerne finančnemu stanju družb.
2. Postopna uvedba strukturiranih letnih razgovorov v vseh družbah Skupine SIJ v letih 2024 in 2025.
3. Na ravni Skupine SIJ bomo poenotili kriterije in sistem napredovanja. Že od leta 2020 mora vsak zaposleni, ki napreduje v vlogo vodje ali na strateško pomembno pozicijo, opraviti zahtevno presojo kompetenc in sposobnosti. To se je izkazalo kot dobra praksa in jo bomo nadaljevali.

NAŠI SODELAVCI

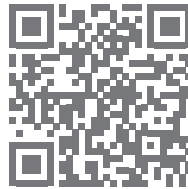
Anja Potočnik,
specialistka za
medije in interno
komuniciranje,
SIJ d.d.

Žvižgaštvo: možnost anonimnih prijav kršitev

V Skupini SIJ se zavedamo pomena etičnega in zakonitega poslovanja, zato vas spodbujamo, da zaznane kršitve anonimno sporočite po notranji poti za prijave, saj bo na ta način mogoče prijave učinkovito obravnavati ter napake in kršitve hitro odpraviti.

Pravilnik o notranji prijavi kršitev (žvižgaštvo) v družbah SIJ Acroni, SIJ Metal Ravne in SIJ Ravne Systems velja že od 1. avgusta 2023, v družbah SIJ d.d., SIJ Storitve, SIJ SUZ in SIJ ZIP center pa od 15. decembra 2023. Pravilnik poleg postopka oddaje in obravnave prijave kršitve opredeljuje tudi ukrepe za zaščito identitete prijavitelja in možnost ukrepanja za preprečevanje povračilnih ukrepov zoper prijavitelja.

Sistem anonimnih prijav kršitev oziroma sistem žvižgaštva dopolnjuje možnost pritožb v skladu s Pravilnikom o pritožbenem postopku in je pomemben korak pri uveljavljanju trajnostnih ciljev delovanja Skupine SIJ. Do decembra smo prejeli dve prijavi kršitev.

Prijavo lahko na anonimnem in šifriranem obrazcu podate najkasneje pred potekom dveh let po prenehanju kršitve.

Kdo je žvižgač

To je oseba, ki razkrije informacijo ali nepravilnosti v organizaciji, v kateri je zaposlena ali je bila zaposlena oziroma kako drugače sodeluje z njo. Izraz žvižganje izhaja iz izraza žvižganje na piščalko, ki jo med nogometno tekmo uporablja športni sodnik za opozarjanje na nepravilnosti. Žvižganje žvižgača ima enak namen in je najbolj osnovno etično dejanje opozorila na nepravilnosti z namenom, da se prepreči njihovo nadaljevanje.

Ste v delovnem okolju zaznali potencialne kršitve?

Podate lahko prijavo kršitve katerega koli predpisa, ki ste jo zaznali v svojem delovnem okolju, ter kršitve Etičnega kodeksa Skupine SIJ. Kršitve so primeroma lahko:

- kršitve predpisov s področja delovnih razmerij,
- kršitve prepovedi diskriminacije,
- korupcija,
- podkupovanje,
- kršitve finančnih predpisov,
- kršitve okoljskih predpisov,
- kršitve davčnih predpisov,
- kršitve predpisov za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma,
- kršitve predpisov s področja javnega zdravja,
- kršitve predpisov za zaščito potrošnikov.

Prijavo morate podati najkasneje pred potekom dveh let po prenehanju kršitve, in sicer prek informacijskega sistema FaceUp (www.faceup.com/c/1vxooq72), ki zagotavlja anonimnost.

NAŠI SODELAVCI

Katja Mramor Krumpak, vodja internega komuniciranja, SIJ d.d.

Raznolike aktivnosti in ugodnosti za dobro počutje zaposlenih

Zadovoljstvo na delovnem mestu ter fizično in psihično zdravje zaposlenih sta tesno povezana. Če se v delovnem okolju dobro počutimo, smo ne le produktivnejši, temveč tudi bolj motivirani. Dobro počutje zaposlenih je zato tudi eden ključnih dejavnikov za uspeh podjetja. V Skupini SIJ skrb za počutje zaposlenih na delovnem mestu postavljamo visoko in je tudi del naše trajnostne strategije. Skrb za dobro počutje zaposlenih presega zgolj zagotavljanje osnovnih delovnih pogojev ter vključuje tudi raznolike dejavnosti in ugodnosti, ki prispevajo h kakovosti življenja zaposlenih. V Skupini SIJ smo letos nabor aktivnosti in ugodnosti za zaposlene še razširili.

Športno aktivni

Redna športna aktivnost je izjemnega pomena za krepitev in ohranjanje zdravja in dobrega počutja. Sodelavcem v Skupini SIJ je zato brezplačno ali ugodneje kot sicer na voljo več različnih oblik rekreacije na vseh treh lokacijah, na katerih delujejo družbe Skupine SIJ. Na voljo so skupinske vadbe, kot sta aerobika in joga, plavanje, smučanje, odbojka ... Za aktivno prizadevanje za zdrav in aktiven življenjski slog zaposlenih smo leta 2022 med prvimi podjetji v Evropi prejeli evropski Certifikat aktivnega delovnega mesta WAC.

Pri športnih klubih, ki jih sponzorirajo družbe Skupine SIJ, imajo otroci zaposlenih ugodnejše vavnine. Najobetavnejšim mladim športnikom v sodelovanju z Olimpijskim komitejem Slovenije – Združenjem športnih zvez omogočamo pridobitev športne štipendije za eno leto.

Sodelavci in njihovi družinski člani se lahko vključijo tudi v Športno društvo SIJ, ki vsako leto izvede program s področij teka, kolesarjenja in nordijske hoje. Udeležba članov društva pa je na prireditvah, predvidenih v letnem koledarju, brezplačna.

Hitrejši dostop do specialističnih zdravstvenih storitev

Za zaposlene v Skupini SIJ in njihove družinske člane obstaja hitrejša in lažja pot do kakovostnih zdravstvenih storitev brez dolgih čakalnih dob – dodatno zdravstveno zavarovanje Triglav Specialisti pod posebnimi ugodnimi pogoji za vse zaposlene v Skupini SIJ in njihove družinske člane. Paket zavarovanj (Specialisti+, Drugo mnenje in Zdravstveni nasvet kolektivno) vključuje zdravstvene storitve v obsegu do 3.000 evrov na leto. Premijo, ki znaša 6,91 evra, za zaposlene krije delodajalec, za družinske člane pa zaposleni z odtegljajem od plače, premija pa je enaka za vse.

Promocija zdravja na delovnem mestu

V Skupini SIJ promociji zdravja na delovnem mestu posvečamo posebno pozornost, saj je dobro zdravje podlaga za dobro in uspešno življenje in delo. V vseh družbah Skupine SIJ bomo skladno s sprejetimi načrti za promocijo zdravja v letu 2024 začeli izvajati različne aktivnosti za bolj zdrava delovna mesta in za spodbujanje zdravega življenjskega sloga. Družbe so sprejele vsaka svoj načrt za promocijo zdravja na delov-

Do sedaj je zavarovanje koristilo že 21 odstotkov sodelavcev Skupine SIJ in njihovih družinskih članov, opravljenih je bilo več kot 1.000 zdravstvenih storitev.

nem mestu, zato boste o konkretnih aktivnostih obveščeni v okviru družbe, v kateri ste zaposleni.

Področje promocije zdravja zajema skupna prizadevanja družbe in delavcev z namenom ohranjanja in krepitev telesnega in duševnega zdravja vseh zaposlenih z vključevanjem vseh zainteresiranih sodelavcev. Zainteresirani zaposleni zato lahko svoje predloge in pobude kadar koli podate vodji delovne skupine za promocijo zdravja na delovnem mestu v vaši družbi.

Družini prijazne aktivnosti

Za uspešno usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja smo v vseh družbah Skupine SIJ sprejeli 14 aktivnosti, ki bodo kljub zahtevni naravi proizvodnega delovnega okolja pripomogle k doseganju ravnovesja med poklicnim in zasebnim življenjem, in maja 2023 pridobili osnovni certifikat Družini prijazno podjetje.

JESEN JE PRINESLA PRVE UKREPE

Družinsko življenje je polno lepih in prelomnih dogodkov, kot so rojstvo, prvi koraki, vstop v vrtec in potem v šolo ... Da bi vam polepšali in olajšali nekatere od teh družinskih trenutkov, smo v okviru osnovnega certifikata Družini prijazno podjetje uvedli *obdaritve zaposlenih in njihovih družinskih članov (otrok) ob posebnih priložnostih oziroma trenutkih*.

1. ZA STARŠE Z NOVOROJENČKI

Starši ob rojstvu otroka za lažji začetek prejmejo enkratno izplačilo v vrednosti minimalnih življenjskih stroškov v skladu z Zakonom o minimalni plači.

Po trenutno veljavnih predpisih izplačilo znaša **669,83 evra bruto**. Prva izplačila so starši novorojenčkov prejeli novembra z oktobrsko plačo. Bodoči mladi starši bodo izplačilo prejeli po dostavljenem potrdilu o rojstvu otroka (rojstni list) v kadrovsko službo. V letu 2023 so do izplačila upravičeni vsi zaposleni, ki se jim je rodil otrok od 1. 1. 2023 dalje.

2. ZA LAŽJI ZAČETEK ŠOLSKEGA LETA

Starši šoloobveznih otrok v starosti od 6 do 15 let (rojeni med letoma 2008 in 2017) so jeseni prejeli izplačilo za lažji začetek šolskega leta, in sicer v višini **80 evrov bruto**.

3. NOVOLETNE OBDARITVE OTROK

Tako kot je bilo že doslej, smo tudi letos otroke zaposlenih vseh družb v Skupini SIJ do vključno 7 let povabili na ogled praznične predstave na Ravnah na Koroškem, Jesenicah in v Ljubljani, po kateri jih je obiskal dedek Mraz in jim razdelil darila, prilagojena njihovi starosti. Nekaj utrinkov vam predstavljamo tudi v prispevku na naslednjih straneh revije.

V okviru aktivnosti certifikata Družini prijazno podjetje smo uvedli tudi decembrsko obdaritev otrok od 8 do vključno 14 let. Obdarili smo jih

Družini prijazno podjetje

Obdaritve otrok oziroma staršev otrok v številkah

V Skupini SIJ smo z aktivnostmi v okviru certifikata Družini prijazno podjetje obdarili:

- **669,83 evra bruto: 65 staršev novorojenčkov**
- **80 evrov bruto: 1.111 staršev šoloobveznih otrok**
- **praznična predstava in darilo dedka Mraza: 744 otrok do vključno 7 let**
- **vrednostna kartica v znesku 40 evrov: 778 otrok od 8 do vključno 14 let**

Za vse ukrepe smo namenili dobrih **175.000 evrov**.

z vrednostno kartico za 40 evrov, ki omogoča nakup igrač, oblačil, obutve, športne opreme, tehničnih naprav in še česa pri ponudnikih po vsej Sloveniji. Tako si bo vsak od prejemnikov lahko poiskal darilo, ki mu bo polepšalo praznike.

UKREPI DO KONCA LETA 2023

Decembra so se začela izobraževanja vodij s področja usklajevanja zasebnega in poklicnega življenja. Na izobraževanju bomo osvetlili pomen pozitivnega odnosa vodij do usklajevanja dela in zasebnega življenja ter predstavili že sprejete in načrtovane ukrepe družini prijazne politike, da bodo ti ukrepi v delovnem okolju še lažje zaživel v praksi.

V okviru ukrepa družinski časovni bonus bomo do konca leta sprejeli ustrezne interne akte, s katerimi bomo zaposlenim omogočili dodatne dni izrednega dopusta v naslednjih primerih:

- v tednu, ko otroka **uvaja v vrtec**, dobi starš 1 dan izrednega dopusta;
- za udeležbo na **informativnem dnevu** otroka v 9. razredu dobi starš **1 dan** izrednega dopusta;
- zaposleni dobi dodatne **3 dni** izrednega dopusta za nego ali oskrbo resno bolnega družinskega člana, ki potrebuje **stalno nego in pomoč**.

Vsi dnevi izrednega dopusta se dodelijo na otroka; če sta oba starša zaposlena v Skupini SIJ, izredni dopust lahko koristi le eden od staršev. Za vsako koriščenje mora zaposleni priskrbeti ustrezno dokazilo.

UKREPI V LETU 2024

V prvi polovici leta 2024 načrtujemo tudi uvedbo obdarovanj zaposlenih:

- ob zaposlitvi: paket dobrodošlice za na novo zaposlene;
- ob delovnih jubilejih za 5, 10, 20, 30 in 40 let znotraj Skupine SIJ;
- ob upokojitvi.

Različni dogodki za zaposlene in družinske člane

Sijev dan je naš praznik – vsakoletno druženje zaposlenih iz vseh družb, skupaj z družinami, na katerem se nas zbere okrog štiri tisoč. Na Sijevem dnevu sodelujemo pri športnih in zabavnih doživetjih, praznujemo dosežke ter čestitamo najboljšim sodelavcem, jubilantom in inovatorjem. Naši otroci uživajo na mini olimpijadi in ustvarjalnih delavnicah. Ravensko smučišče Poseka je prostor za zimsko druženje zaposlenih iz vseh družb na Zimskih igrah SIJ. Mnogi se pomerijo v smučanju ali deskanju, drugi udeleženci pa jih bučno spodbujajo, se sankajo in družijo ob ciljni strmini. Letos so tudi vse družbe v Skupini SIJ izvedle prednovoletna druženja zaposlenih, za otroke pa smo organizirali praznične predstave z dedkom Mracom.

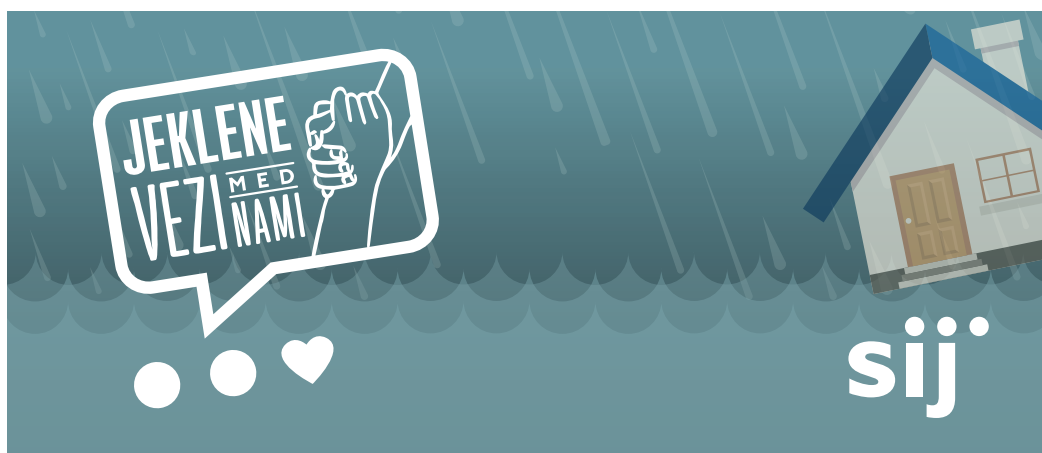
NAŠI SODELAVCI

Katja Mramor Krumpak, vodja internega komuniciranja, SIJ d.d.

Pomoč po poplavah za 87 sodelavcev

Po avgustovski poplavni ujmi smo v Skupini SIJ prizadetim sodelavcem priskočili na pomoč na več načinov, najprej s pomočjo na terenu, zatem pa s finančno in tudi psihološko pomočjo. Pri sanaciji poškodovanih ali uničenih bivališč in druge škode smo sodelavcem pomagali v obliki solidarnostne ali humanitarne pomoči. Obenem pa smo upali in si želeli, da jesenske padavine ne bi povzročale nove škode in negotovosti našim sodelavcem.

Skupno 87 sodelavcem smo pomagali s 105.000 evri solidarnostne in 66.850 evri humanitarne pomoči.

Solidarnostna pomoč za 22 sodelavcev

Vodstvo Skupine SIJ se je odločilo zaposlenim pomagati v večjem obsegu, kot je določeno po podjetniških kolektivnih pogodbah, v katerih je predvidena pomoč v višini od ene do dveh povprečnih plač. Uporabili smo izjemo, ki jo je za te primere določil Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč, in 22 najhujše prizadetim zaposlenim za škodo na bivališču, ki ogroža zdravje in kjer je (bilo) ogroženo bivanje, izplačali solidarnostno pomoč tudi do 10.000 evrov, kar je maksimalna neobdavčena višina, skladno z interventno zakonodajo. Skupno so družbe Skupine SIJ izplačale 105.000 evrov solidarnostne pomoči.

Posebej zbrana sredstva za 65 sodelavcev

V sodelovanju z Lions klubom Slovenj Gradec smo na posebnem humanitarnem računu zbirali sredstva za pomoč zaposlenim v Skupini SIJ. Zbrana sredstva smo namenili za pomoč zaposle-

nim v Skupini SIJ, ki so utrpeli škodo, ki je ni bilo mogoče uvrstiti v okvir določb o solidarnostni pomoči po podjetniških kolektivnih pogodbah (na primer poškodbe na pomožnih objektih in drugem premoženju). Tako smo poleg 22 sodelavcem, ki smo jim lahko pomagali prek mehanizma solidarnostne pomoči, pri odpravi posledic poplav pomagali še dodatnim 65 sodelavcem, ki po določbah podjetniških kolektivnih pogodb in Zakona o odpravi posledic naravnih nesreč žal niso bili upravičeni do neposrednega izplačila delodajalca.

Na posebni humanitarni račun so družbe v Skupini SIJ nakazale sredstva, ki so bila sicer namenjena za organizacijo nekaterih dogodkov in nakup poslovnih daril, ki smo se jim letos odrekli. Z nakazili družb Skupine SIJ in sodelavcev Skupine SIJ, ti so prispevali skoraj desetino sredstev, smo zbrali kar 66.850 evrov. Hvala vsem, ki ste prispevali.

NAŠI SODELAVCI

Monika Žvikart,
specialistka za
korporativno
komuniciranje,
SIJ Metal Ravne
Foto: Dobran Laznik,
SIJ Metal Ravne, Urban
Štebljaj

Ejga, dobr smo skupaj delali. Še gda, al?

Splet okoliščin v obeh jeklarskih družbah Skupine SIJ – v SIJ Acroniju na Jesenicah večja poškodba glavnega motorja valjavskega ogrodja, zaradi katere so prešli na prilagojen sistem dela z začasnim čakanjem na delo doma, in v SIJ Metalu Ravne soočanje z mankom ekip – je pripeljal do sinergijske rešitve. Sodelavci SIJ Acronija so 'priskočili na pomoč' v SIJ Metalu Ravne.

Takoj po zaključku kolektivnih dopustov v družbi SIJ Acroni smo njihove zaposlene povabili, naj pridejo na delo na primerljivih delovnih mestih v SIJ Metalu Ravne. Kljub logističnim izzivom in oddaljenosti med Jesenicami in Ravnami na Koroškem so najpogumnejši ta izziv sprejeli ter hitro dokazali, da so visoko usposobljeni in motivirani. Zaposleni na Ravnah so jih zato lepo sprejeli.

Pri različnih delih v jeklarni, valjarni, kovačnici, kontroli ter interni logistiki v SIJ Metalu Ravne je septembra delalo 19 sodelavcev iz SIJ Acronija. Večji del se jih je iz Gorenjske na Koroško na delo jutranji izmeni vsak dan vozil z avtobusom. Nekaj pa jih je v tem obdobju na Koroškem tudi prebivalo, ti so delali v jeklarni v 12-urnem ciklusu, ki za SIJ Metal Ravne sicer ni značilen.

Podobno, pa vendarle različno

Zaradi različnih procesov dela in različne opreme sodelavci SIJ Acronija niso mogli vstopiti direktno v delovni proces, so pa na primerljivih delovnih mestih prevzeli naloge 'pomembnih pomočnikov', pri čemer so s pridom uporabili vse svoje znanje in delovne izkušnje jeklarskega okolja. Skupno delo pa je bilo tudi odlična priložnost za združevanje različnih delovnih izkušenj in perspektiv, to pa je pripeljalo do izmenjave dobrih praks obeh družb.

Acronijevci so nam povedali, da so jih koroški kolegi lepo sprejeli in jim razložili, kako poteka delo. Čeprav je med gorenjskim in koroškim strokovnim izrazoslovjem oziroma narečjem kar nekaj razlik, pa so tudi te uspešno premostili. Je pa včasih različno poimenovanje povzročilo tudi zanimivo situacijo, ki jih je nasmejala in jim dala še dodatno motivacijo za skupno delo.

Z omenjeno akcijo smo ovrgli še kakšen tabu in pokazali, da je sodelovanje med družbami v Skupini SIJ možno in potrebno na vseh področjih. Imamo veliko priložnosti in tudi idej za sodelovanje, in tega se že vnaprej veselimo.

Slavko Kanalec, izvršni direktor za proizvodnjo, tehnologijo in investicije, Skupina SIJ

Sodelavca Selmir Bajrić (desno) iz SIJ Acronija in Jan Gostenčnik (levo) iz SIJ Metala Ravne

V SIJ Acroniju vozim žerjav, v SIJ Metalu Ravne pa delam v hali SPT. Delo je drugačno, vendar sem se ga že naučil. Delam v skupini, skupaj s sodelavci SIJ Metala Ravne, ki so me lepo sprejeli. Delam 12 ur, stanujem na Prevaljah. Tu se lepo počutim. Če bi bila še kakšna priložnost, bi prišel ponovno.

Selmir Bajrić, talilec, EOP, SIJ Acroni

S sodelavci iz SIJ Acronija smo se lepo ujeli. Tudi sam bi se z veseljem podal na takšno izmenjavo v SIJ Acroni, da bi dobil vpogled v njihovo delo.

Jan Gostenčnik, skupinovodja ulivališča, Jeklarski program, SIJ Metal Ravne

V procesu izdelave jekla med SIJ Metalom Ravne in SIJ Acronijem ni tolikšne razlike, kot je je v oprepi, s katero delamo. Naprave v jeklarni niso na primer takšne, kot so avtomobili, ki so vsi podobno narejeni, pri nas je oprema zelo različna, različni proizvajalci imajo različne pristope. Je pa seveda prednost acronijevcev v izkušnjah s podobnim delom v jeklarni, poznajo postopke in razmere, zato so nam bili dobrodošla pomoč.

Marko Jamnik, industrijski inženir, Jeklarski program, SIJ Metal Ravne

Vljudno vas vabimo, da si še več zanimivih vtisov sodelavcev preberete na intranetu Moj SIJ:

Sodelavce, ki so dnevno potovali na relaciji Jesenice–Ravne in nazaj, je poleg 8-urnega delovnika vsakokrat čakala še skoraj 5-urna vožnja.

NAŠI SODELAVCI

Kadrovska gibanja v avgustu, septembru in oktobru

SIJ ACRONI

Avgusta so naši novi sodelavci postali: RADENKO MATARUGIČ in MIRNES GENJAC v obratu Predelava debele pločevine, DANIJEL MALKOČ v oddelku Planska služba, SARA ČUČNIK MIŠIČ v oddelku Prodaja, VERONIKA MOČNIK v oddelku Nabava in ELMEDINA AŠČIČ v obratu Jeklarske surovine.

Upokojila se je MEHDINA ŠERIFOVIČ iz obrata Predelava debele pločevine. V pokoju ji želimo vse najlepše in najboljše.

Podjetje so avgusta zapustili štirje zaposleni.

Septembra so se nam pridružili sodelavci: ARNES KERIČ, ALMEDIN ASLANI, ASMIR MURATI in FEMIL SADIKI v obratu Jeklarna, JAKOB SKRINJAR v obratu Hladna predelava, PATRIK VIDOVIČ, MIROSLAV UGARKOVIČ in ILIR COLLAKU v obratu Predelava debele pločevine, AZRA MUSTEDANAGIČ v oddelku Prodaja, RENATA ZUPAN v oddelku Kakovost in razvoj ter ROK PIRIH v oddelku Strateški in trajnostni razvoj.

Upokojila sta se ANDRIJA BRČINOVIČ in MILORAD MALIČ iz obrata Hladna predelava. V pokoju jima želimo vse najlepše in najboljše.

Septembra je podjetje zapustilo šest zaposlenih.

Oktober so naši novi sodelavci postali: GAL KAVALAR in GAJ DOBRAVEC v obratu Jeklarna, JANJA MIČIČ, SEBASTIAN KLINAR in DENIS MUŠIČ v obratu Hladna predelava, MAJID ŠARČEVIČ v obratu Predelava debele pločevine, EMELIN SELIMANOVIČ in ELДАР IBRIŠIMOVIČ v obratu Vzdrževanje, AIN BEŠIČ v obratu Jeklarske surovine, ZINAJID HALILOVIČ v oddelku Interna logistika, BLAŽ ŽERJAV JEREB v oddelku Prodaja ter AJAS OMANOVIČ v oddelku Nabava.

Podjetje je oktobra zapustilo sedem zaposlenih.

Kadrovska služba, SIJ Acroni

SIJ METAL RAVNE

Avgusta so postali naši sodelavci: SANEL SALKIČ, HASAN DIZDAREVIČ in SENAHID DIZDAREVIČ v Jeklarskem programu, NEDŽADA DAUTOVIČ, ROK PIKL, SAMIR KAPETAN in IBRAHIM ŠAHINOVIČ v Valjarskem programu, DAJANA PRANJKOVIČ v Prodaji ter JAN DETEČNIK v Financah.

Podjetje je zapustilo osem sodelavcev.

Upokojil se je MIRKO TROKŠAR iz Valjarskega programa. V pokoju mu želimo vse najlepše.

Septembra so postali naši sodelavci: ALDIN PUŠKAR v Jeklarskem programu, KENAN DURAKOVIČ v Kovaškem programu in ANDRAŽ IRŠIČ v Valjarskem programu.

Podjetje je zapustilo dvanajst sodelavcev.

Upokojil se je ROBERT TRBOVŠEK iz Valjarskega programa. V pokoju mu želimo vse najlepše.

Oktober so postali naši sodelavci: BOJAN MIŠIČ, ANDREJ VIDOVIČ, JUNUZ JORGIČ in PEDA JEVTIČ v Kovaškem programu, ALMIR DURAKOVIČ in ALDIN PENJO v Valjarskem programu, MARTIN STEHARNIK v Financah, URŠKA DOBERŠEK v Nabavi, ALAIN PROŠT v Planiranju, MAŠA ŠTRIKER, NASTJA LENART, DIMITRIJ OŠLOVNIK, NEŽA KOSABER in BLAŽ KOVAČ v Razvoju in kontroli, NINO KUČEŽ in MATEJ VALTL v Transportu, špediciji in skladiščnem poslovanju ter GAJA ŠIMIČ in BRANKA KRAUP v Trženju.

Podjetje je zapustilo šest sodelavcev.

Upokojil se je JOŽE LAZNIK iz Valjarskega programa. V pokoju mu želimo vse najlepše.

Lea Karner, specialistka za kadrovske administracije, SIJ Metal Ravne

SIJ RAVNE SYSTEMS

Avgusta so naši novi sodelavci postali: TJASA KAMNIK v OE Kakovost in trajnostni razvoj, ARMIN LIPIČ in ALEKSANDAR RANDELOV v OE Noži (Proizvodnja) ter JANEZ OGRIS in ANES SUBAŠIČ v OE Valji (Proizvodnja/mehanska obdelava).

Septembra so naši novi sodelavci postali: ANIS ADEMOVIČ v OE Vzdrževanje in strojogradnja (Servis), JAKOB CEHNER v OE Interno vzdrževanje, MATEJ GRNJAK v OE Vzdrževanje in strojogradnja (Prodaja), SAŠA JOVANOVIČ v OE Valji (Proizvodnja/mehanska obdelava) ter EDI ŠEHIČ v OE Vzdrževanje in strojogradnja (Proizvodnja).

Oktober so naši novi sodelavci postali: IVAN ILIČ, ISMET MURATOVIČ in DEJAN STANČIČ v OE Noži (Proizvodnja), JOŽE ČAS v OE Laboratorij, ROBERT KLEMENC v OE Valji (Proizvodnja/toplotna obdelava), ROBERT KURNIK v OE Vzdrževanje in strojogradnja (Servis), ADMIR MURATOVIČ

Podatke je zbrala Danica Vajksler, referentka, SIJ Metal Ravne

in SRĐAN RANČIČ v OE Vzdrževanje in strojogradnja (Proizvodnja) ter ŽAN ZALOŽNIK v OE Valji (Priprava dela).

Avgusta je podjetje zapustilo pet sodelavcev. **Septembra** sta podjetje zapustila dva sodelavca.

Oktober so podjetje zapustili štirje sodelavci.

Avgusta so se upokojili trije sodelavci. **Septembra** se je upokojil eden sodelavec. V pokoju jim želimo vse najlepše.

Jasna Tošič, specialistka za kadrovske analitike in KIS, SIJ Ravne Systems

SIJ SUZ

Avgusta so se nam v Jeklovleku pridružili DINO KOVAČEVIČ v skladišču ter ROMAN ŽMITEK, FRANCI PODLOGAR in SLOBODAN LAJIŠIČ v proizvodnji. Dobrodošli, vsi!

Podjetje pa so avgusta zapustili trije zaposleni, eden od njih se je upokojil, druga dva pa sta odšla na drugo delovno pot. Vsem želimo obilo življenjskih uspehov.

Septembra se nam je v Jeklovleku pridružil ROBERT MUR, kontrola kakovosti. Dobrodošli, Robert!

Podjetje so septembra zapustili trije zaposleni, eden od njih se je upokojil, druga dva pa sta odšla na drugo delovno pot. Vsem želimo obilo življenjskih uspehov.

Oktober so se nam v Storitvah pridružili AMILA KARIČ ŠEPER, KLEMEN GREGORI in MATJAZ ŽAGAR. Dobrodošli!

Podjetja pa v oktobru ni zapustili nihče.

Jasna Jerman, Kadrovska služba, SIJ SUZ

SIJ ZIP CENTER

Oktober sta se zaposlila BARBARA BRODNIK in MATEJ OBRETAN. Odjavili so se MARKO SOVINČ, DOMINIKA TOMINC in SANJA POTOČNIK.

Avgusta se je upokojil DANILO ČEBULJ, **oktober** pa MATJAZ ČMAREC. V pokoju jima želimo vse najlepše.

Petra Fajt, strokovna delavka za kadre, SIJ ZIP center

Jubilanti v avgustu, septembru in oktobru

SIJ ACRONI

Avgust | Jubilanti z 10-letnim delovnim stažem so postali: ERNAD PIVAČ iz obrata Jeklarna, ADMIR KADIČ iz obrata Predelava debele pločevine in DRAGO FOTAK iz oddelka Interna logistika.

Jubilanti s 40-letnim delovnim stažem so postali: SEJAT RAKOVIČ iz obrata Jeklarna, MARJAN BIZALJ iz obrata Vzdrževanje, MILOSAV DABIŽLJEVIČ iz obrata Energetika, MIRAN BERGELJ iz obrata Hladna predelava in DAMJANA PETERNEL iz oddelka Finance.

Jubilantom iskreno čestitamo.

Septembra | Jubilant s 30-letnim delovnim stažem je postal CIRIL ČERNE iz obrata Hladna predelava.

Jubilant s 40-letnim delovnim stažem je postal MIROSLAV LEBAN iz obrata Hladna predelava.

Jubilantom iskreno čestitamo.

Oktober | Jubilant z 10-letnim delovnim stažem je postal MIHA JOTIČ iz obrata Vroča valjarna.

Jubilant s 30-letnim delovnim stažem je postal JOŽE KLOBUČAR iz obrata Vroča valjarna.

Jubilanti s 40-letnim delovnim stažem so postali: FIKRET SILIČ iz obrata Jeklarna, BOJAN RAJAKOVIČ iz obrata Vroča valjarna, MARJAN JAZBEC iz obrata Hladna predelava in BRANKO ISTENIČ iz obrata Vzdrževanje.

Jubilantom iskreno čestitamo.

Kadrovska služba, SIJ Acroni

SIJ METAL RAVNE

Avgust | 10 let: BLAŽ JAVORNIK iz Jeklarskega programa

Septembra | 10 let: DEJAN PAVLIČ iz Valjarskega programa, ANDREJ PRIMIK iz Valjarskega programa, PETER ABRAHAM iz Valjarskega programa, HINKO PEPEVNIK iz Razvoja in kontrole ter DARINKO ROBIN iz Kovaškega programa

20 let: JURE URŠNIK iz Valjarskega programa

40 let: ADAM FAJMUT iz Valjarskega programa ter DARJA MLINŠEK iz Razvoja in kontrole

Oktober | 20 let: MARKO KOLAR iz Kovaškega programa in MARIJA GOLOB iz Valjarskega programa

40 let: SILVO VESELIČ iz Transporta, špedicije in skladiščnega poslovanja ter ZORAN TOMAŽIČ iz Jeklarskega programa.

Vsem jubilantom čestitamo.

Lea Karner, specialistka za kadrovske administracije, SIJ Metal Ravne

SIJ RAVNE SYSTEMS

Avgusta je jubilant za 20 let delovne dobe postal PETER ŠKVORC iz OE Vzdrževanje in strojogradnja (Proizvodnja).

Septembra je jubilant za 20 let delovne dobe postal ANDRAŽ LESKOVEC iz OE Noži (Integralna logistika).

Za 40 let delovne dobe je jubilant postal STANISLAV MERZDOVNIK iz OE Valji (Proizvodnja/toplotna obdelava).

Oktober sta jubilanta za 10 let delovne dobe postala ANA URAN iz OE Podpora prodaji in marketing ter BOŠTJAN NAJRAJTER iz OE Noži (Proizvodnja).

Za 30 let delovne dobe je jubilant postal MARJAN PERŠAK iz OE Vzdrževanje in strojogradnja (Servis).

Za 40 let delovne dobe so jubilanti postali: IVAN JANŠEK, NIKO TOMINC in DANILO KRAJNC iz OE Vzdrževanje in strojogradnja (Servis), DORA HRIBERNIK iz OE Valji (Proizvodnja/mehanska obdelava), DAVORIN RATAJ iz OE Logistika in ZVONKO GREŠOVNIK iz OE Interno vzdrževanje.

Jasna Tošič, specialistka za kadrovske analitike in KIS, SIJ Ravne Systems

SIJ ZIP CENTER

Avgusta je 20-letni jubilej obeležil JANKO VOŽIČ, **septembra** pa je 40 let dela zaokrožil ALBIN KAKER. Obema čestitamo.

Petra Fajt, strokovna delavka za kadre, SIJ ZIP center

ZA OČI, DUŠO IN PROSTOR.

SIJ Zip center d.o.o. – Mizarstvo
Koroška c. 14, 2390 Ravne na Koroškem
www.zipcenter.si

sij | zip
center

NAŠI TOP NAJ SODELAVCI (2. DEL)

Anja Potočnik,
specialistka za
medije in interno
komuniciranje,
SIJ d.d.

Foto: Dobran Laznik,
SIJ Metal Ravne

Franci, Darko, Niko, Primož – več takih sodelavcev si želimo, naj dobri zgledi vlečejo

FRANCI POTOČNIK

**Kontrolor kakovosti proizvodnje,
Kontrola kakovosti, SIJ Acroni**

Sodelavci o Franciju:

Franci ima pri nas zelo dolg delovni staž, v vseh teh letih se je vedno odzval na urgence. S svojo nesebičnostjo in pripravljenostjo je velikokrat reševal tekočo problematiko proizvodnje. Je vzoren mentor novozaposlenih na tem delovnem mestu.

Franci o sebi:

1. Na kateri pregovor prisegate?
»Brez muje se še čevelj ne obuje. Siti ne razume lačnega.«
2. Kakšen bi bil naslov vaše avtobiografije?
»V znamenju strelca.«
3. Na kakšno glasbo radi plešete?
»Rok, pop, narodno-zabavna glasba.«

DARKO KONEČNIK

**Delovodja, Kovaški program,
SIJ Metal Ravne**

Sodelavci o Darku:

Darko je sodelavec, ki mu lahko vedno zaupamo, da bo delo dobro in pravočasno opravljeno. Spremembam, ki so danes stalnica, se zna vedno ustrezno, pravočasno ter z dobro voljo prilagoditi. Kot delovodja zna oceniti svoje sodelavce in jim ob pravem trenutku priskočiti na pomoč – tako pri delu kot tudi na osebni ravni.

Darko o sebi:

1. Katera je najbolj nora stvar, ki ste jo do zdaj naredili v življenju?
»To bom raje obdržal zase.«
2. Kateri človek vas navdihuje in zakaj?
»Valentino Rossi, voznik Moto GP. Sicer je že dve leti upokojen, vendar pa je eden mojih najljubših voznikov: uspešen in pošten. Žal mi ga ni uspelo videti 'v živo', ker se je prehitro upokojil.«
3. Kje bi potekal vaš popolni dopust?
»Na Maldivih.«

Tudi letošnji TOP naj sodelavci so izjemni. Sami znajo prepoznati priložnosti in izzive ter se ne skrivajo za opisom delovnih nalog. Nekateri med njimi malce izstopajo – domiselni, drugačni, ki pogosto vnašajo smeh in dobro razpoloženje v delovno okolje. A v stresnih razmerah postanejo neločljivi del svoje delovne skupine. Izjemni sodelavci imajo čut tudi za težave in skrbi svojih sodelavcev, zato se ne izognejo pomembnim temam tudi takrat, ko preostali ne zberejo poguma. Sijeve TOP naj sodelavce žene nekaj močnejšega kot zgolj želja po dobro in uspešno opravljenih nalogah. Tokrat vam predstavljamo nove štiri TOP naj sodelavce, ki smo jih razglasili in se jim zahvalili na letošnjem 8. Sijevem dnevu, v nadaljevanju pa boste spoznali še preostale.

NIKO TOMINC

Univerzalni vzdrževalec, Vzdrževanje in strojogradnja, SIJ Ravne Systems

Sodelavci o Niku:

Niko, izkušen stari maček, ki s svojo pozitivno energijo poganja vzdušje v ekipi hidravličarjev ter s svojim vedno nasmejanim obrazom širi dobro voljo med nami. Že pred prihodom v službo razmišlja o izzivih, ki ga čakajo tistega dne, in ko nastopi čas dela, je že v polnem zagonu, novim zmagam nasproti. Je človek, ki se ne sprijazni z miselnostjo, da pač nekaj ne gre. Izzivi, ki jih rešuje, so po navadi zapleteni, kompleksni, za nas včasih nerazumljivi, a vendar jih s svojo strokovnostjo zagotovo premaga. V prostem času velikokrat pobegne v naravo, je namreč lovec. Pa ne tisti, ki bi divjad samo lovil, tudi skrbi zanjo. V zimskem času skrbi, da imajo živali dovolj hrane, v poletnem pa jih zgolj opazuje. Sedaj bo imel še toliko več veselja, ker bo lahko v gozd peljal tudi svoje vnuke. Postal je namreč ponosni deda. Verjamemo, da mu idej za popestritev veselih uric ne bo zmanjkalo.

Niko o sebi:

1. **Nasvet, ki bi ga dali sodelavcu začetniku?** »Vsak začetek je težak, zato je treba biti vztrajen in potrpežljiv ter gojiti dobre odnose s sodelavci. Tako se potem da videti prihodnost na delovnem mestu.«
2. **S katero zgodovinsko osebnostjo bi si želeli iti na večerjo in zakaj prav z njo?** »Nimam posebnih želj po srečanju s slavnimi osebami.«
3. **Vaša najljubša razvada?** »Moja najljubša razvada je čokolada, ki pa se je moram zaradi let in s tem povezanih težav čim bolj izogibati.«

PRIMOŽ URH

Strokovni sodelavec prevajalec, oddelek protokola, SIJ d.d.

Sodelavci o Primožu:

Primož je odziven, pripravljen pomagati, pri svojem delu zanesljiv in strokoven, pripaden družbi in njenim sodelavcem.

Primož o sebi:

1. **Česa novega ste se naučili v zadnjem času?** »V zadnjem času se nisem naučil nobene nove veščine ali jezika. So mi pa zato kar same padale v roke knjige o vojnah. Ki so potrdile to, kar vem že dolgo in kar naj bi bil temelj humanističnega sveta. Vojna in nasilje nikoli ne prinašata ničesar dobrega, ampak samo rane, bedo in trpljenje.«
2. **Kaj bi si najprej kupili, če bi postali milijonar?** »Kaj imate v mislih: da vsota mojega premoženja v nekem trenutku pač preseže milijon? V tem primeru nič, ker bi že imel več od tega, kar potrebujem, in me takšni mejniki ne ganejo. Če bi milijonar postal kar naenkrat po nekakšnem naključju, pa bi si kupil domovanje.«
3. **Katera je vaša najljubša rastlina in zakaj vam je pri srcu?** »Sem že hotel reči hrast in izbiro bombastično utemeljiti. Ampak bi bila to laž, saj so mi v različnih situacijah in različnih letnih časih enako ljubi hrasti, gozdne jagode, ruševje, tulipani, endivija, bukke, teloh, resje, čisto navadna trava, poljsko cvetje, macesni, lilije in bršljan, celo kakšen plevel lepo cveti ... Zakaj oziroma čemu sploh moramo izbirati najljubše?«

SPONZORIRAMO

Ksenija Štrancar,
specialistka za
sponzorstvo in interno
komuniciranje, SIJ d.d.
Foto: Aleš Fevžer

Tudi Bled se ponaša s trajnostnimi grbinami iz žlindre

Iz partnerskega sodelovanja Skupine SIJ, Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez (OKS – ZŠZ) in podjetja Planapark ter Občine Bled je zrasel še tretji trajnostni grbinasti poligon iz žlindre v Sloveniji.

OKS – ZŠZ je po uradnem delu otvoritve za otroke pripravil delavnico pod vodstvom kolesarskega inštruktorja, na kateri so se seznanili s pravilno tehniko vožnje po grbinah.

Z izgradnjo trajnostnih grbinastih poligonov krepimo razumevanje jekla in stranskih proizvodov kot vsestransko uporabnih materialov tudi v športu in za športno infrastrukturo. Poleg tega spodbujamo aktivno preživljanje prostega časa med lokalnim prebivalstvom in vsemi, ki se bodo podali na grbine ter na njih preizkušali svojo jekleno voljo, obenem pa prispevamo k ohranjanju okolja tudi v kolesarstvu.

Projekt trajnostnih grbinastih poligonov odseva tudi družbeno odgovornost do slovenskih občin, ki financirajo izgradnjo lokalne športne infrastrukture. Z donacijo žlindre so stroški gradnje nižji, kar pomeni, da je za občine in tako prebivalce lokalnih skupnosti športna infrastruktura lažje dosegljiva in dostopnejša.

Na otvoritvi so imeli udeleženci priložnost ogledati si tudi kotiček z različnimi vrstami žindre. Predstavniki Skupine SIJ smo jim predstavili postopek pridobivanja oziroma predelave žindre za nadaljnjo uporabo v gradbeništvu. Črna jeklarska žindra je stranski proizvod jeklarske industrije, uporablja se predvsem za gradnjo cest. V našem projektu smo ga kreativno uporabili za izdelavo grbin in zavojev ter ureditev drenaže.

▾ OBNAVLJAMO ENERGIJO ZA DOBER NAMEN

Ksenija Štrancar,
specialistka za
sponzorstva in interno
komuniciranje, SIJ d.d.

Dr. Boštjan Bradaškja,
glavni razvojni inženir za
nerjavna jekla, SIJ Acroni

Jesenski izzivi jeklenih za dobro počutje in dober namen

Strokovnjaki menijo, da bi vsakdo moral aktivno preživljati prosti čas vsaj eno uro na dan. Dobro je, če si privoščimo vsaj malce daljši sprehod. Še boljše, če imamo pri tem prijetno družbo. Gibanje in fina družba sta najboljša možna kombinacija za dobro počutje vsakogar od nas. Tako lažje premagujemo vsakodnevne izzive v službi in doma. In taka odlična kombinacija prijetnega s koristnim je naš ŠD SIJ. Člani ŠD SIJ smo aktivni vse leto in k temu spodbujamo tudi svoje sodelavce.

Na organiziranih dogodkih, ki se jih udeležujemo v okviru letnega programa, smo učinkovita ekipa in super družba. Pa ne samo to ... S hojo, tekom in kolesarjenjem smo tudi letos nabirali dobrodelne kilometre. Konec avgusta in v septembru smo jim dodali še tiste, ki smo jih pretekli in prekosarili na Krejanovem memorialu na Koroškem, na tradicionalnem 11. Triglav teku po protokolarnem parku na Brdu pri Kranju in na Blitz Bovec maratonu. Naš letni program pa smo zaokrožili z največjo tekaško prireditvijo – Ljubljanskim maratonom.

Dobrodelni Krejanov memorial

Zadnjo soboto v avgustu je 18 članov ŠD SIJ v okviru letnega programa društva še zadnjič preizkušalo svojo jekleno voljo – na tradicionalnem Krejanovem memorialu. Skupno 130 kolesarjev je poganjalo pedala po obronkih Strojne, Suhega vrha, Jamnice, Šentanela ... Po avgustovskih poplavah je bil dogodek – pričakovano – naravnano dobrodelno, saj je organizator ves denar od prijavnin in pijače namenil prevaljskim gasilcem.

Ni septembra brez Triglav teka

Protokolarni park Brdo nas člane ŠD SIJ tradicionalno zvabi na Triglav tek – letos že 11. po vrsti. V družbi vrhunskih športnikov v objemu narave smo se preizkusili v tekaških izzivih: osem članov v polmaratonu, 15 članov v teku na deset kilometrov in sedem članov na pet kilometrov. Letos smo sprejeli tudi izziv štafetnega teka trojk. Boštjan Kos, Jasmin Huskić in Gašper Krmelj iz SIJ Acronija so med 17 štafetami osvojili odlično peto mesto.

S Krejanovim memorialom je kolesarska sekcija zaokrožila svoj letošnji program. Pod črto: imeli smo se super. Ampak prihodnje leto bo še boljše.

Jekleni se ne damo ... V štafetnem teku trojk na 11. Triglav teku smo si v konkurenci veliko mlajših tekmecev in vrhunskih športnikov pritekli peto mesto.

Katja Cvilak,
specialistka za
sisteme vodenja,
SIJ d.d.

Branko Krančan, kalilec,
SIJ Ravne Systems
Foto: fotoarhiv ŠD SIJ

Med jeklenimi sta se na Bovškem maratonu dva spopadla z 42-kilometrsko razdaljo in jo tudi uspešno premagala, osem jeklenih je preteklo 21-kilometrsko razdaljo, še osem pa 7,6-kilometrsko razdaljo.

V izjemnem vzdušju je potekalo tudi ogrevanje pred startom 27. Ljubljanskega maratona na tradicionalnem mestu Sijevih tekačev – pred Narodnim muzejem. 'Grta pa dovta' smo se ogreli, pri tem pa se pošteno nasmejali. In se v prešernem vzdušju podali na start.

Na Bovški maraton nas je pognal kravji zvonec

Predzadnja tekaška prireditev iz programa ŠD SIJ je bila sredi septembra Blitz Bovec Maraton. Tekače, med katerimi nas je bilo tudi 18 članov ŠD SIJ, je spremljala smaragdna lepota Soča. Začetek teka že po tradiciji pripada županu Občine Bovec, ki za start pozvoni s kravjim zvoncec.

Ljubljanski maraton – spet cilj jeklenih in dobrodelnih

Na predzadnjo oktobrsko nedeljo se je Ljubljana po jutranjem rahlem rosenju kopala v skoraj poletnih temperaturah. 27. Ljubljanski maraton je privabil 11.769 tekačic in tekačev iz 64 držav, med

njimi tudi 42 članov ŠD SIJ. Štirje so se pomerili z 42-kilometrsko traso, 12 članov je svojo jekleno voljo preizkušalo na 21-kilometrski trasi, 26 pa na 10-kilometrski.

Tudi letos je ciljna črta največje slovenske tekaške prireditve hkrati pomenila zaključek dobrodelne akcije *Delamo korake za male junake*, v okviru katere smo s hojo, tekom in kolesarjenjem nabirali kilometre vse od 25. maja. Več o tem si preberite na naslednjih dveh straneh.

NAŠE ZMAGE NA 27. LJUBLJANSKEM MARATONU

Štefan Skitek je na 42-kilometrski progi v svoji kategoriji osvojil 2. mesto.

Januš Šivic je na 21-kilometrski progi s časom 1:29:03 v svoji kategoriji osvojil 22. mesto.

Sabina Brdnik si je na 10-kilometrski progi pritekla skupno 95. mesto med 2.546 prijavljenimi tekačicami.

OBNAVLJAMO ENERGIJO ZA DOBER NAMEN

Ksenija Štrancar,
specialistka za
sponzorstva in interno
komuniciranje, SIJ d.d.

Monika Žvikart,
specialistka za
korporativno
komuniciranje,
SIJ Metal Ravne

Irena Kolenc
Janovič, specialistka
korporativnega
komuniciranja,
SIJ Acroni
Foto: Dobran
Laznik, Foto Vidmar
in Sandi Fišer

Okoli sveta in še dlje ... za dober namen

Tudi letos so jeklene in jekleni nabirali kilometre za dober namen. Cilj dobrodelne akcije Delamo korake za male junake – 40.075 kilometrov, kolikor je obseg ekvatorja – smo tudi letos krepko preseгли. Števec kilometrov se je ustavil pri 59.675 kilometrih. Te kilometre smo pretvorili v donacijo za otroke iz treh lokalnih ustanov: iz Osnovne šole (OŠ) Juričevega Drejčka na Ravnah na Koroškem, za otroke pod okriljem Zveze društev prijateljev mladine Jesenice (ZDPMJ) na Jesenicah in za otroke iz enote Murgle Vrtca Kolezija v Ljubljani. Vsaka ustanova je prejela bon v vrednosti 1.989 evrov. Predstavnikom ustanov so ga predali člani ŠD SIJ.

Skupaj smo uspešnejši

K temu izjemnemu rezultatu so svoje kilometre prispevale tudi ustanove, ki smo jim namenili donacijo. Našemu povabilu k sodelovanju so se letos odzvale vse tri ustanove, prejemnice donacije. In odziv je bil presenetljiv, nepričakovan ... Sodelovali so prav vsi: učitelji, vzgojitelji in drugi strokovni sodelavci, števec kilometrov so v okviru športnih dni in drugih dejavnosti pomagali 'polniti' tudi učenci in celo vrtčevski malčki.

Prav posebne jeklene prijateljske vezi

Po prehojenih, pretečenih in prekolesarjenih kilometrih je čas za srečanje s tistimi, ki jim je naša donacija namenjena. Konec novembra smo se družili s predstavniki ZDPM na Jesenicah, z učenci OŠ Juričevega Drejčka in z malčki iz enote Murgle Vrtca Kolezija. Ta srečanja nam sijevcem vsako leto polepšajo novembrski dan. »Skozi srečanja so se med nami stkale prav posebne prijateljske vezi,« so nam ob obisku sporočili učenci OŠ Juričevega Drejčka. Tudi sijevci čutimo enako.

Dragi naši prijatelji s SIJ-a, lepo pozdravljeni!

Veseli in ponosni smo, da vas lahko spet pozdravimo med nami na naši šoli. Kot zdaj že dobro veste, se učenci na naši šoli skupaj vsak dan učimo, smejemo, zabavamo, in če je treba, tudi kdaj zjočemo. A najpomembneje je, da ostanemo enotni in si stojimo ob strani. Vemo, da se lahko skozi svoj šolski vsakdan zanesemo drug na drugega in še nekatere prijatelje. Skozi naša srečanja so se med nami stkale prav posebne jeklene prijateljske vezi. Čeprav nismo vsak dan skupaj, vemo, da ste z nami tako v dobrih časih kot tudi časih, ko smo postavljeni pred kakšno preizkušnjo. Ko se spomnimo na vso podporo, vemo, da nam bo z jekleno voljo vedno znova uspelo. Hvala vam za vašo pomoč in uživajte v našem kratkem programu, ki smo ga vam pripravili.

Dobrodošlica učencev
in učiteljev OŠ
Juričevega Drejčka

56 članov ŠD SIJ ... 32.904 km

Učitelji in učenci OŠ Juričevega Drejčka ... 7.265 km

ZDPM Jesenice ... 19.362 km

Malčki iz Vrtca Kolezija in njihovi vzgojitelji ... 144 km

Skupno smo izvedli 1.897 posameznih aktivnosti.

Dobrodelni SIJ acronijevci (z leve): Boštjan Kos, Boštjan Bradaškja, Jasmin Huskić, Dejan Lazar in Mojca Lončnar ob predaji bona Boštjanu Smukavcu (drugi z leve) iz ZDPMJ. Pri ZDPMJ bodo podarjena sredstva namenili za brezplačno letovanje otrok iz socialno šibkejših družin v otroškem letovišču Pinea pri Novigradu.

Z otroki OŠ Juričevega Drevčka so se družili Marko Kralj, Urška Planko, Matic Podojstršek, Miha Globočnik, Katja Cvilak in Štefan Skitek. Podarjena sredstva bodo namenili za plačilo šole v naravi za vse učence šole.

V Vrtec Kolesaja smo bili prisotni na plesno-gibalni terapiji za otroke s posebnimi potrebami, za kar tudi namenijo del doniranih sredstev. Otroke iz razvojnega oddelka bodo tudi letos peljali na tridnevno bivanje na kmetiji. Bon z donacijo sta ravnateljici vrta Nini Klemen predala Danijel Mitrovič in Jernej Simič.

Misel na to, da ob premagovanju težav na poti do ciljev nismo sami, nam daje moč.

Mag. Vesna Lujinovič,
ravnateljica OŠ
Juričevega Drevčka

▾ **SODELUJEMO**

Monika Žvikart, specialistka za korporativno komuniciranje, SIJ Metal Ravne

Foto: Dobran Laznik, SIJ Metal Ravne

Umetniški odtisi iz našega jeklenega prahu

Viktor Popovič je kot predloge za izdelavo grafičnih odtisov uporabil fotografije iz arhiva Koroškega pokrajinskega muzeja, ki skozi zgodovino dokumentirajo ljudi in delovne procese v nekdanji Železarni Ravne. Barvo, s katero je odtisnil sitotiske, pa je naredil iz prahu, ki ga je dobil na lokaciji proizvodnje jekla v SIJ Metalu Ravne. Nastala dela si lahko ogledate v Galeriji Ravne do 24. januarja 2024.

Rezultat raziskovalnega procesa umetnika Viktorja Popoviča na Ravnah na Koroškem je šest monumentalnih podob, ki dokumentirajo delovne procese in delavce, katerih življenja je zaznamovalo vsakodnevno delo v obratih nekdanje Železarne Ravne.

Monokromni odtisi Viktorja Popoviča, ki so na ogled v Galeriji Ravne, prikazujejo dinamiko odnosa med družbenozgodovinskim prostorom Raven na Koroškem in vsebino iz železarne, ki dela napolnjuje in jim daje poseben simboličen pomen. Zaradi značaja materiala in procesa izdelave so zelo svetli, podobe na njih komaj razberemo. Delujejo kot zbledel fotografije in opisujejo spomin na nekdanje čase.

OHANJAMO KULTURNO DEDIŠČINO

Dr. Marko Mugerli, muzejski svetovalec, kustos za zgodovino železarstva, Gornjesavski muzej Jesenice

Foto: Katja Žvan, Gornjesavski muzej Jesenice, in KOV

Vira: Mugerli, Marko in Tahir, Zdenka Torkar: Delu čast in oblast. Predelovalni obrati jeseiške železarne. Jesenice: Gornjesavski muzej Jesenice, 2013.

Mugerli, Marko: 140 let Kranjske industrijske družbe. Jesenice: Gornjesavski muzej Jesenice, 2009.

Tehniška dediščina krepi jeklarsko identiteto Jesenic

Gornjesavski muzej Jesenice v sodelovanju z družbo SIJ Acroni nadaljuje obnovo tehniške dediščine ter tako krepi jeseiško in slovensko jeklarsko identiteto. Letos smo v počastitev 70. obletnice odprtja nekdanjega obrata Hladna valjarna in žičarna obnovili hladnovaljalni stroj Mali Demag.

Delavec pri hladnovaljalnem stroju leta 1974

Na Jesenicah so prve obrate za predelavo jekla odprli že leta 1890 v neposredni bližini Siemens-Martinove jeklarne. Takrat so obsegali le žičarno, hladno valjarno in žebeljarno. Kasneje so se jim pridružili še cevarna, elektrode in jeklovlek. Zaradi naraščajoče proizvodnje in

povečanja jeklarne je prostor postajal vedno bolj utesnjen. Na začetku 20. stoletja so izpeljali selitev valjarn na Javornik, med obema svetovnima vojnama pa so razmišljali tudi o novi lokaciji predelovalnih obratov.

Neomajno do uresničitve načrtov

S tem vprašanjem se je veliko ukvarjal inženir in obratovodja Miroslav Nikolič. Čeprav je bil med vojno zaprt v taboriščih pri Nürnbergu in Hammelburgu, ga to ni odvrnilo od snovanja novih predelovalnih obratov v Hrenovici, med Bucelleni-Ruardovo graščino in jeseniško železniško postajo. Poskušal se je spomniti obratnih podatkov in jih je zapisoval v miniaturnih beležkah v nemščini, da pri preiskavah ne bi bile sumljive in zaplenjene. Na podlagi teh beležk je izdelal še elaborat z načrti v treh majhnih zvezkih. Osvoboditev je dočkal do skrajnosti izčrpan, tehtal je samo 49 kilogramov, a upanje na novo tovarno ga je držalo pri življenju. Njegove zamisli so uresnili leta 1953, ko so v na novo zgrajene proizvodne prostore v Hrenovici preselili dejavnosti hladne valjarne in žičarne ter tam vzpostavili novi istoimenski obrat.

Na Jesenicah ostal manjši Demag

Glavni surovini sta bili vroče valjani trakovi in žica, ki so jih pred žarjenjem, valjanjem oziroma vlečenjem z luženjem očistili oksidov in škaje. Program žičarne je obsegal žico za sita, mreže, cedila in filtre, armature, žičnike, rotorje, tuljave, ogrevalne plošče električnih štedilnikov ter vinogradniško, patentirano in varilno žico. Na hladnovaljalnih strojih so zvaljali trakove različnih širin, uporabljali so jih za embalažo, galanterijo, žaromete, žage, elektromotorje, dinamo pločevino ter v elektro in vojaški industriji.

Po odprtju Hladne valjarne Bela leta 1976 je razvoj v predelovalnih obratih v Hrenovici stagniral. Zaradi zastarelosti strojev je bila njihova proizvodnja majhna in nekonkurenčna. V negotovih političnih in gospodarskih razmerah na začetku devetdesetih let 20. stoletja so propadli še zadnji poskusi reševanja obratov. Po letu 1996 so namembnost industrijskih hal nekdanje Hladne valjarne in žičarne spremenili, strojni park pa razprodali. Med drugim so prodali tudi Veliki Demag, ki je s pritiskom 600 ton valjal trakove do širine 500 mm. Ko so ga kupili, je bil za industrijsko halo prevelik, zato so morali del strehe podreti in jo zvišati.

Na Jesenicah je ostal Mali Demag, ki je bil leta 1941 izdelan v Duisburgu. Stroj s štirimi valji širine 180 mm ter premerom 330 in 120 mm je s tlakom 20 ton hladno valjal trakove manjših dimenzij. Njegovo nujno potrebno obnovo je poleg Ministrstva za kulturo Republike Slovenije podprla tudi družba SIJ Acroni, ki s podporo projektom varovanja tehniške dediščine utrjuje povezanost z domačim okoljem in jeklarsko identiteto Jesenic. Obnovljen hladnovaljalni stroj bo razstavljen za Bucelleni-Ruardovo graščino ter bo kot tehniška dediščina spominjal na nekdanje predelovalne obrate in njihove delavce.

Obnovljen hladnovaljalni stroj Mali Demag leta 2023

▾ PRAZNUJEMO SKUPAJ

Katja Mramor Krumpak, vodja internega komuniciranja, SIJ d.d.
Foto: Sandi Fišer, Dobran Laznik in Foto Vidmar

Praznična čarobnost za najmlajše

Dedek Mraz je tudi letos razveselil in obdaril otroke zaposlenih v Skupini SIJ na Gorenjskem, Koroškem in v Ljubljani. Decembra smo s posebnimi otroškimi novoletnimi predstavami ter darili pričarali nasmeh na obrazih naših najmlajših, starih do vključno sedem let.

Dedek Mraz se je podal na pot iz čarobne Kekčeve dežele pod Triglavom ter obiskal Jesenice, Ljubljano in Ravne na Koroškem. Darila je spretno dostavil tudi skozi dimnik družbe Odpad Pivka. Na Jesenicah je več kot 370 otrok v Gledališču Toneta Čufarja pred obdarovanjem uživalo ob predstavi Čudoviti gospod lisjak. Na Koroškem se je v športni dvorani Osnovne šole Franja Goloba Prevalje zbralo več kot 400 otrok, ki so s predstavo Super krila pričakujejo dedka Mraza priklicali dedka Mraza. V Ljubljani pa so otroci doživeli toplo, humorno in iskrivo predstavo Jelkin čudež.

Žareči obrazi otrok, ki so zasijali, ko se je pojavil dedek Mraz, so najlepša popotnica v prijetne praznične dni. Preden je odšel, je še zaklical: »Bodite iskreni, prijazni in radovedni tudi v novem letu. Srečno!« Na svidenje prihodnje leto!

Tople, iskrive predstave ...

... in topel sprejem dedka Mraza ...

... za toplo praznično vzdušje med našimi najmlajšimi.

SKOVANO ZA ODKLOP

Andrej Brumen - Dejde,
SIJ Metal Ravne
Aforistično šaržo 'na veliko' pa je Dejde naložil na
<https://www.facebook.com/andrej.brumen.3>.

Aforistična šarža

Mnogi ljudje nikoli ne bodo občutili, kako je biti človek.

Bolje je biti samosvoj kot samo svoj.

Bila sta kot rit in hlače: on rit, ona hlače.

Ker mu ni ravno šlo, je bil spoznan za krivega.

Samoumevnost zapira vrata.

Modrujemo

Edina panoga, v kateri večino vodilnih položajev zasedajo ženske, je zakonska zveza.

Robert Lembke, nemški moderator

Resnično imeti rad pomeni tudi koga užaliti in raniti, da bi ga izboljšali.

Michel de Montaigne, francoski pisatelj

Družinsko življenje je poseg v zasebno življenje.

Karl Kraus, avstrijski pisatelj

Teorija ni temelj, marveč rezultat prakse.

Ernst von Feuchtersleben, avstrijski zdravnik in pisec

Sudoku

	4		2	1				9
								7
1	5	2				6		
2		5		4				
7	6	8					1	
5		1		3	6			2
		4	7				8	
	7		4		9		5	1

8	7	6	4	2	9	3	5	1
3	2	4	7	5	1	9	8	6
5	9	1	8	3	6	4	7	2
7	6	8	3	9	5	2	1	4
4	3	9	1	8	2	7	6	5
2	1	5	6	4	7	8	9	3
1	5	2	9	7	3	6	4	8
9	8	3	5	6	4	1	2	7
6	4	7	2	1	8	5	3	9

Smeh je pol jabolka

Oh, to hujšanje

Ves čas se že sprašujem, od česa sem tako težka, saj le vodo pijem. Pa se spomnim: to bo od vodnega kamna.

Parlament

Italijansko *parlare* pomeni govoriti, *mentire* pomeni lagati. Torej je zdaj povsem jasno, kako je nastala beseda parlament.

Radovedna soseda

Stopim iz hiše in že soseda kot iz topa:

– Ooo, kam pa ti tako urejena?

– Nikamor, stopila sem ven, da še tvoj mož kaj lepega vidi.

Kam sem jo založil?

Kupil sem si knjigo o demenci, pa ne vem, kam sem jo dal.

Alkoholna težava

Vsak četrti Slovenec ima težave z alkoholom.

Ostali trije pijejo brez problemov.

▼ KRIŽARIMO PO MOŽGANIH

Geslo zadnje križanke je bilo **INOVATIVNA SKUPINA SIJ**. Ker nismo prejeli nobene pravilno rešene križanke, tokrat žal nagrad ne bomo podelili.

Katero geslo smo izbrali v četrti letošnji številki? **Trajnostno naravnani sodelavci Skupine SIJ, prosimo vas, da rešeno križanko fotografirate ali skenirate in pošljete po e-pošti** na naslov **anja.potocnik@sij.si** (tudi po pošti poslane križanke na naslov: Uredništvo revije SIJ, Anja Potočnik, Gerbičeva 98, 1000 Ljubljana, bomo še sprejemali) do najkasneje **19. januarja 2024**. Tri izžrebance bomo nagradili s praktično nagrado.

AVTOR: DRAGO RONNER.	HITROST, BRZINA	ZAHODNO- GERMANSKI VOJSKO- VODJA	PREBIVALKE SRNJAKA V OBČINI VELIKE LAŠČE	TEČAJ PRI KOLESU	BODEČ PLEVEL	AVSTRIJSKI DIRIGENT (HERBERT VON)	TRNAVA JE SLOVAŠKO MESTO.	GESLO	LOJZE DOLINAR	SLOVENSKI BANČNIK (FRANCE)	KOLOIDNA SNOV V POLTRDEM STANJU	POKRAJINA V VIETNAMU	UPANJE, PRIČAKO- VANJE	STARO IME ZA PIVO	SNOV, KI POSPESUJE SUŠENJE, SUŠILO	MAJHNA KLADA ZA SEKANJE DRV	
NITASTA MODRO ZELENA ALGA							LASTNOST ZLAGANEGA										
NASLOV							HORMON SREDICE NADLEDVIC AVAR										
RUSKI PISATELJ (IVAN)								ZMerno NIZKA TEM- PERATURA ZRAKO- PLOVKA						KOZMA AHAČIČ TEMA, TEMNOST			
OJDIPOV OČE V GRŠKI MITOLOGIJI				RAZPRE- DELNICA PROSTOR ZA RAJANJE							KOVINA OSJE GNEZDO						
METULJ Z 'OČESCI' NA KRILIH					VEČJA KOTANJA, NAPOLNJE- NA Z VODO							DOMNEVNI PREBIVALEC HIMALAJE TRDO- GLAVEC					
NASELJE V OBČINI PIRAN					GRŠKI DIDAKTIČNI PESNIK POZITIVNA ELEKTRODA					DRUŽINA ČESKIH GLASBENIKOV DANIEL IVERNEL							
RIMSKI CESAR							ZEMELJSKO PODNOŽIŠČE						KOZJA VRBA MESTO NA PORTUGAL- SKEM				
NADIR JE ZEMELJSKO PODNO- ŽIŠČE.	STANJE BREZ SPANJA	REKA NA S. TAJŠKE SNOV, KI ZAVIRA RAST BAKTERIJ				DEL NOGE POD GLEZNJEM	DAN VSTAJE MAKEDON- CEV PROTI TURKOM									SNOP LANU ALI KONOPLJE	PRIPADNIK DOLOČENE OBČINE
NAGIB							KAJETAN KOVIC			INDIJANSKO PLEME V EKVADORJU VISOKA VZPETINA							
VERGILOVA EPSKA PESNITEV O ENEJU							MESTO NA JAP. OTOKU HONSUJU SM. SKAKAL- KA KOMAR								VLADIMIR BARTOL SREDIŠČE KANALSKE DOL. V ITAL.		
SLAVKO TIHEC			KOBILA Z BELIMI LISAMI NEGOVAN NEMEC						OSKAR KOGOJ AMERIŠKA ZVEZNA DRŽAVA			DROG ZA LUKNJANJE STAROKIT. UTEŽNA ENOTA					
SLUŽBENI ALI HIŠNI PES VITKE POSTAVE					TROPSKI LIHOPRSTI KOPITAR ROBERT OWEN						CILJ STRELCEV SL. MLADIN. PISATELJ (JOSIP)						
AVSTRIJSKI FILOZOF (FERDINAND)						STARO SLOVAŠKO MESTO IGRALEC GRUBAR							NAŠ IGRALEC (IVO) DAJALNIK V SLOVNICI				
ČOP IZTOK			POLNI PESNIŠKI STIK	RITUAL STARO- BOLGARSKI CAR						KORDILJERE ALKOHOLNA PIJAČA Z IZVLEČKOM JANEŽA						GORENJSKI TURISTIČNI BISER	ANGLEŠKA IGRALKA THOMPSON
IBSENOVA DRAMA					KOTNA MERA V MATEMATIKI KROGLASTA BAKTERIJA							SLOVENSKI SLIKAR (ANTON) IVAN NAPOTNIK					
POŠKODBA TKIVA ZARADI TIŠČANJA							TRDI POLNJENI ALI NEPOL- NJENI BONBONI								LIONEL MESSI ZORAN OGRINC		
SRBSKI KIPAR ROKSANDIČ							TEŽNJA PO ZEDINJENJU, ZDRUŽITVI										
TKANE HLACE							GONČAROV JE RUSKI PISATELJ.	NEMŠKI MEŠČANSKI FILOZOF (GEORG)					NARAVNA PROZORNA TEKOČINA				

